

achmea

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Halfjaarverslag

2023 H2

Voorwoord

In de tweede helft van 2023 was er elke maand sprake van temperatuurrecords. Van juni tot december was het maandelijks warmer dan dezelfde maand in alle voorgaande jaren. Ook de temperatuur in de oceaan loopt verder op. De mondiale gemiddelde temperatuur van het zeeoppervlak bleef aanhoudend en ongewoon hoog en bereikte recordniveaus voor de tijd van het jaar. Maand op maand zagen we op veel plekken in de wereld extreme weersituaties. Het past in een trend die we al jaren zien. Steeds duidelijker zien we de gevolgen van de opwarming van de aarde om ons heen. Het heeft impact op het klimaat, onze natuur en op onze gezondheid. Deze thema's vormen daarom niet voor niets ook speerpunten in ons Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid.

Het beteugelen van klimaatverandering is voor Achmea prioriteit. Achmea is een grote financieel dienstverlener en daarmee een grote institutionele belegger. We beleggen de verzekeringspremies die klanten aan ons betalen en met de beleggingsopbrengsten komen wij de financiële verplichtingen voor onze klanten na. Wij beleggen op een maatschappelijk verantwoorde manier: met respect voor mensen en de leefomgeving. We houden focus op het terugdringen van broeikasgassen en het beheersen van de impact van klimaatverandering. We liggen daarbij op koers om onze doelstellingen te bereiken. Tegelijkertijd erkennen we de noodzaak voor verdere actie.

Naast het verminderen van klimaatrisico's is het essentieel dat we ons als samenleving kunnen aanpassen aan het veranderende klimaat. Met bedrijven waarin we investeren spreken we over de reductie van CO₂-uitstoot. Maar bijvoorbeeld ook over water-gerelateerde risico's door klimaatverandering en hoe zij daarmee om kunnen gaan.

Dit MVB halfjaarverslag biedt een overzicht belangrijke ontwikkelingen het afgelopen halfjaar, inclusief onze voortgang in de dialogen met bedrijven en de resultaten die we hebben behaald. Ik ben trots op wat we hebben bereikt en kijk ik uit naar de verdere stappen die we gaan zetten om onze duurzaamheidsambities te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Bianca Tetteroo
Voorzitter Raad van Bestuur van Achmea

Inleiding

Ook dit afgelopen half jaar hebben we veel bereikt. Middels deze inleiding geven we hoog over een overzicht van de highlights. In de rest van dit rapport gaan we dieper in op onze kernthema's en onze MVB instrumenten.

Voor onze beleggingen in bedrijven liggen we op koers om onze klimaatambities waar te maken. En voor onze vastgoedportefeuille hebben we de doelstellingen voor 2030 dit jaar reeds behaald. We hebben daarom besloten de 2030 doelstelling naar boven bij te stellen. Voor onze beleggingen in hypotheek zien we dat de verduurzaming van woningen nog achter blijft. Dit is onder andere afhankelijk van overheidsbeleid en vergroening van de energiemix in Nederland. Ook zijn we hier afhankelijk van de eigenaren. Die ervaren vaak nog belemmeringen. Dit is aanleiding om in 2024 onze klimaatdoelstelling voor hypotheek opnieuw tegen het licht aan te houden.

Wereldwijd zien we dat de energietransitie nog niet snel genoeg gaat. Daarom blijven wij ons inzetten om de transitie te versnellen. Onder meer via investeringen in de energietransitie, engagement en stemmen. Belangrijk speerpunt daarin is dat we bedrijven vragen om in hun doelstellingen ook scope 3 emissies mee te nemen. In dit verslag hebben we voor het eerst ook een scope 3 meting voor onze beleggingen in bedrijven in beeld gebracht.

Voor grote bedrijven zoals Achmea gaat in 2024 in Europa nieuwe transparantiewetgeving in (CSRD). Omdat duurzaamheid is verankerd in de missie en strategie van Achmea is de CSRD voor niet alleen een verplichting maar ook een kans tot versnelling voor Achmea. De CSRD zorgt ervoor dat het onderwerp duurzaamheid nog nadrukkelijker op de agenda komt te staan. Niet alleen bij ons, maar ook in de keten.

Hoge scores in duurzaamheidsbenchmarks

Achmea behaalde in 2023 een 3e plek in de benchmark van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). Deze benchmark vergeleek het duurzaam beleggingsbeleid van de 20 grootste Nederlandse verzekeraars. Daarnaast behaalde Achmea Investment management opnieuw een gedeelde 1e plaats in een benchmark van ShareAction die beoordeelde hoe vermogensbeheerders in 2023 hebben gestemd op duurzaamheidsresoluties. En onze vastgoedportefeuille behaalde de hoogste score in de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).

Investor statement tabak

Naast klimaat is gezondheid een speerpunt in ons beleggingsbeleid. Wij voeren al jaren een restrictief beleid op tabak. Desondanks zien wij dat voor tabaksontmoediging en uitbanning nog wereldwijd een lange weg te gaan is. Overheden spelen hierin een belangrijke rol. Daarom hebben we samen met andere institutionele beleggers tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een verklaring uitgebracht waarin we landen oproepen tot snellere uitvoering van het Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO FCTC). Het gaat daarbij niet alleen om de gezondheids- en milieuaspecten van tabaksgebruik, maar ook om de aanzienlijke negatieve gevolgen voor de economie.

Beleggen in de wapenindustrie

In 2023 hebben we ons beleggingsbeleid voor wapens geëvalueerd. Controversiële wapens, zoals nucleaire wapens, chemische wapens en clustermunities, waren reeds uitgesloten van beleggingen. Met ingang van juli 2024 zullen ook bedrijven die betrokken zijn bij de productie van witte fosfor en verarmd uranium worden uitgesloten. Deze wapens zijn niet verboden maar kunnen buitenproportioneel leed veroorzaken. Waarom geen volledige uitsluiting van de wapenindustrie? Wapens vervullen een belangrijke rol bij het handhaven en vrede en veiligheid, en stellen ze landen in staat zichzelf te verdedigen indien nodig. Daarom sluit Achmea beleggingen in de wapenindustrie niet volledig uit.

1. Achmea's MVB-beleid

Achmea belegt de premies en andere gelden die klanten aan ons hebben toevertrouwd, op een verantwoorde manier. Daarmee bedoelen we dat we de financiële verplichtingen aan onze klanten kunnen nakomen en dat we beleggen met respect voor de wereld om ons heen en voor toekomstige generaties.

In de diverse documenten op onze website alsmede in dit verslag wordt informatie over onze MVB ambities gedeeld.

Reikwijdte MVB-beleid

Dit verslag overziet de beleggingen voor eigen rekening en risico van de Nederlandse verzekeringsentiteiten van Achmea. Over het MVB-beleid voor derden gelden, onder beheer bij Achmea Investment Management, wordt apart gerapporteerd, onder andere op www.achmeainvestmentmanagement.nl.

Het MVB-beleid van Achmea¹ bestaat uit de volgende stappen:

- Meten;
- Normen stellen;
- Beïnvloeden;
- Impact maken; en
- Rapporteren.

Bij deze stappen worden verschillende MVB-instrumenten toegepast. We streven ernaar om deze MVB-instrumenten op zoveel mogelijk beleggingscategorieën toe te passen. De vorm waarin we dit doen verschilt per categorie. Bij sommige beleggingscategorieën is het niet mogelijk om elk MVB-instrument toe te passen. De hoofdstukken van dit rapport zijn gestructureerd naar deze stappen.

In tabel 1 wordt per beleggingscategorie weergegeven welke MVB-instrumenten Achmea toepast.

Tabel 1: MVB-instrumenten per beleggingscategorie

Beleggingscategorie	% belegd ²	Uitsluiten	ESG integratie ³	Engagement	Impact
Staatsobligaties	18,2%	✓	✓	✓	✓
Hypotheken	24,5%	n.v.t.	✓	✓	n.v.t.
Krediet	54,8%	✓	✓	✓	✓
Vastgoed	4,2%	✓	✓	✓	✓
Aandelen ⁴	4,6%	✓	✓	✓	X
Hedgefonds	1,2%	✓	X	X	X
Infrastructuur	0,5%	✓	✓	✓	✓
Grondstoffen	0,8%	✓	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Private Equity	0,5%	✓	✓	✓	✓
Microfinance	0,1%	✓	✓	X	✓

1 <https://www.achmea.nl/-/media/achmea/documenten/duurzaamheid/documentatie-mvb/achmeas-maatschappelijk-verantwoord-beleggen-beleid.pdf>

2 Exclusief overlay portefeuille

3 Met ESG Integratie wordt bedoeld het expliciet meenemen van ESG informatie in het beleggingsproces met als doel een verbeterde risicorendementsverhouding.

4 Daarnaast wordt bij aandelen ook het instrument stemmen toegepast. Dit instrument is niet van toepassing op de andere categorieën.

Kernthema's MVB-beleid

Binnen het MVB-beleid kent Achmea de volgende duurzame beleggingskernthema's:

- Mensenrechten
- Arbeidsnormen
- Natuur & Milieu
- Gezondheid
- Klimaat

Deze thema's zijn (en worden) verder uitgewerkt in concrete, meetbare doelstellingen. Over deze kernthema's en de daarbij horende doelstellingen rapporteren wij de voortgang op de volgende pagina's.

Door het oplossen van maatschappelijke vraagstukken binnen deze 5 kernthema's dragen we bij aan de realisatie van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Deze 17 duurzame ontwikkelingsdoelen vormen wereldwijd de 'duurzaamheidsagenda' voor 2030. Wij vinden het belangrijk om ook met onze beleggingen bij deze agenda aan te sluiten.

2. Kernthema's voortgang

Voor elk van onze 5 kernthema's hebben wij ambities geformuleerd. Om deze ambities te behalen zetten wij verschillende instrumenten in. Op de volgende pagina's wordt per kernthema samenvattend weergegeven welke voortgang in de afgelopen periode is gemaakt en welke instrumenten hiervoor worden ingezet. Een uitgebreidere toelichting volgt in de hoofdstukken hierna.

Mensenrechten

Achmea's ambitie

Bedrijven waarin wij beleggen respecteren fundamentele mensenrechten; de rechten van bevolkingsgroepen op land, water en een adequate levensstandaard in de gebieden waarin zij opereren; het recht op gelijke kansen, behandeling en waardering en kinderrechten.

Ons huidige beleid is ingericht om te voldoen aan onze ambitie

Beleidsinstrumenten Mensenrechten

Halfjaarlijkse screening	Normatieve en thematische engagement
Uitsluiting landen en bedrijven	Beleggingen met positieve impact

Normen stellen

Op basis van onze normen op het gebied van mensenrechten sluiten wij **46** bedrijven uit. Daarnaast sluiten wij **55** landen en daarmee **296** staatsbedrijven uit.

Engagement over oplossingen voor en voorkomen van schendingen

Voor dit thema wordt met **30** bedrijven engagement gevoerd op basis van **30** schendingen.

Engagement: Normenschenders Mensenrechten

Nieuw	Albemarle Corporation	Alphabet Inc. Class C	Enel SpA
	Amgen Inc.	Iberdrola SA	UBS Group AG
Gesloten	Adani Ports & Special Economic Zone Ltd.		

1 Thematisch engagement programma

Mensenrechten & Governance

Dialogo met bedrijven in de sectoren Grondstoffen, Telecom en Elektronica. Mede vanuit het opereren in conflictgebieden bestaat in deze sectoren een verhoogd risico op mensenrechtenschendingen. Dit programma draagt bij aan SDG's 1, 8 en 16.

Engagement: Mensenrechten & Governance

HeidelbergCement AG	General Electric	Proximus SA de droit public
Sony Group	Siemens AG	Telenor ASA
Eni SpA	AT&T Inc.	Vodafone Group Plc

€ 773 mln. beleggingen met positieve impact:

Strategie	Toelichting	Bedrag (mln)	SDG
Triodos Microfinance Fund	Microfinanciering, stimuleert ondernemerschap en schept banen in Zuid-Amerika, Afrika, Azië en Oost-Europa.	12	1, 4, 5, 8, 10
Woning-corporaties	Leningen aan 67 woningcorporaties die investeren in de bouw en renovatie van sociale huurwoningen in Nederland	746	11, 13
Leapfrog Financial Inclusion Fund-II	Financiering van bedrijven die financiële- en gezondheidszorg diensten aanbieden aan mensen in Afrika en Azië met een laag inkomen of die financieel zijn buitengesloten.	10	1, 4, 5, 8, 10
Women World's Banking Capital Partners Fund	Microfinanciering, gericht op het verbeteren van de positie van vrouwen in India Colombia, Bolivia en Jordanië.	5	

Arbeidsnormen

Achmea's ambitie

Bedrijven waarin wij beleggen respecteren internationale arbeidsnormen zoals beschreven in de ILO-conventies, en het recht op een leefbaar loon.

Ons huidige beleid is ingericht om te voldoen aan onze ambitie

Beleidsinstrumenten Arbeidsnormen

Halfjaarlijkse screening	Normatieve en thematische engagement
--------------------------	--------------------------------------

Uitsluiting landen en bedrijven

Normen stellen

Op basis van onze normen op het gebied van arbeid sluiten wij **11** bedrijven uit. Daarnaast sluiten wij **9** landen uit.

Engagement over oplossingen voor en voorkomen van schendingen

Voor dit thema wordt met **27** bedrijven engagement gevoerd op basis van **35** schendingen.

Engagement: Normenschenders Arbeidsnormen

Nieuw	Activision Blizzard, Inc.	Alphabet Inc.	Eni SpA
	Wal-Mart Stores, Inc.	Apple Inc.	McDonald's Corp.

Gesloten *Geen*

---

1 Thematisch engagement programma

Arbeidsomstandigheden

Wij spreken over naleving van mensenrechten en fundamentele werknemersrechten in de voedingsketen. Dit programma draagt bij aan SDG's 1, 5, 8 en 10.

Engagement: Arbeidsomstandigheden

Chocoladefabriken Lindt & Spruengli	Hershey Company	George Weston
J. M. Smucker Company	Carlsberg	Mondelez International

Natuur & Milieu

Achmea's ambitie

Bedrijven waarin wij beleggen voorkomen degradatie van biodiversiteit in zeer fragiele ecosystemen; ernstige vormen van bodemvervuiling; en onverantwoord beheer van landbouwgrond.

Ons huidige beleid is ingericht om te voldoen aan onze ambitie

Beleidsinstrumenten Natuur & Milieu

Halfjaarlijkse screening	Normatieve en thematische engagement
Uitsluiting bedrijven	Beleggingen met positieve impact

En wij werken verder aan het thema Biodiversiteit

Doorontwikkeling Natuur & Milieu

Meten Biodiversiteit impact

Normen stellen

Wij sluiten **23** bedrijven uit vanwege Natuur & Milieu schendingen.

Engagement over oplossingen voor en voorkomen van schendingen

Voor dit thema wordt met **29** bedrijven engagement gevoerd op basis van **36** schendingen.

Engagement: Normenschenders Natuur & Milieu			
Nieuw	Albemarle Corporation	Bayer AG	Eni SpA
	Schlumberger NV	Iberdrola SA	Mercedes-Benz Group AG
Gesloten	PT Pertamina (Persero)		

3 Thematische engagement programma's

Kleding en circulariteit

In 2023 is het nieuwe engagement programma Kleding en Circulariteit van start gegaan. Binnen dit programma gaan we het gesprek aan met ondernemingen in de kledingindustrie.

Engagement: Kleding en Circulariteit (SDG 12 en 14)		
FAST RETAILING CO., LTD.	Gildan Activewear Inc.	Hennes & Mauritz AB
Industria de Diseno Textil, S.A..	Kering SA	Zalando SE
ZOZO Inc		

Biodiversiteit

Onder dit thema richten wij ons op de bijdrage van voedingsproducenten en supermarktketens aan de bevordering van biodiversiteit binnen de landbouwketen. Dit engagement is eind 2023 afgesloten.

Engagement: Biodiversiteit (SDG 12, 14 en 15)	
Kellogg	Tyson Foods
General Mills	Kroger
Costco	Alimentation Couche-Tard

Plastics

Begin 2023 zijn de gesprekken gestart over de afbouw van plastic in verpakking van consumentengoederen. Deze gesprekken vinden plaats met bedrijven in verschillende stappen van de keten: toeleverancier plastic productie, gebruikers van plastic in producten en supermarktketens.

Engagement: Plastics		
Repsol	Henkel	Kimberly-Clark
L'Oreal	Proctor & Gamble	Carrefour
Ahold Delhaize	Jeronimo Martins	

€ 11 mln. beleggingen met positieve impact

Strategie	Toelichting	Bedrag (mln)	SDG
Triodos Food Transition Europe Fund	Financiering van toonaangevende en innovatieve Europese bedrijven op het gebied van organische producten en diensten, ter bevordering van duurzame consumptie en productie.	11	2, 3, 8, 12, 13

Gezondheid

Achmea's ambitie

Alle farmaceutische bedrijven waarin wij beleggen, hebben een strategie die aantoonbaar bijdraagt aan wereldwijde toegang tot medicijnen. Daarnaast hebben alle voedingsbedrijven waarin wij beleggen een strategie die aantoonbaar bijdraagt aan meer toegankelijke, betaalbare en gezonde voedingsproducten. Wij beleggen niet in tabaksproducenten. Ook beleggen wij niet in bedrijven die een relatief groot deel van de omzet behalen uit het leveren van een essentieel product of dienst voor de vervaardiging en/of levering van tabaksproducten.

Gezondheid maakt (sinds jaar en dag) onderdeel uit van ons MVB-Beleid

Beleidsinstrumenten Gezondheid

Uitsluiting Tabaksproducenten

Thematische engagement

Beleggingen met positieve impact

Met onze geformuleerde ambitie gaan wij nog een stuk verder

Doorontwikkeling Gezondheid

Beleid Voeding (2024)

Beleid Farmacie (>2024)

Beleid Tabaksketen (>2024)

Normen stellen

Wij sluiten alle **37** producenten van Tabak uit van belegging.

2 Thematische engagement programma's

Access to Healthcare

Begin 2023 is het programma Access to Healthcare van start gegaan. Dit programma bouwt voort op het in december 2022 afgesloten engagement thema Goede en toegankelijke medicijnen. We richten ons naast de farmaceutische sector nu ook op andere ondernemingen die een belangrijke rol spelen in de zorgketen, zoals ondernemingen die diagnostiek verzorgen, medische apparatuur ontwikkelen en medische hulpmiddelen distribueren.

Engagement: Access to Healthcare		
AstraZeneca	Takeda Pharmaceutical Co.	Eli Lilly and Company
Sanofi	Danaher Corporation	Abbott Laboratories
Amgen Inc.		

Access to Nutrition

Onder dit programma spreken wij in samenwerking met een brede coalitie van investeerders met bedrijven over de productie en promotie van gezonde voeding. Dit engagement is eind 2023 afgesloten.

Engagement: Access to Nutrition (SDG 2 en 3)		
Unilever	Coca Cola	Meiji

€ 79 mln. beleggingen met positieve impact

Strategie	Toelichting	Bedrag (mln)	SDG
Investment Funds for Health in Africa-II	Financiering van zorgaanbieders, zorgverzekeraars, handels- maatschappijen in zorgproducten en medisch onderwijs met als doel de gezondheidszorg in Afrika te bevorderen	4	3, 8
Achmea Dutch Health Care Property Fund	Duurzaam vastgoed voor zorgaanbieders en bewoners gericht op sociale inclusie en een gezonde woon- en werkomgeving. Hiermee dragen we bij aan betere zorg tegen lagere kosten.	75	3, 7, 11, 12, 17

Klimaat

Achmea's ambitie

Onze ambities op het thema Klimaat zijn vastgelegd in Achmea's Klimaattransitieplan. In een notendop: beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties CO₂ net zero in 2040, en in 2050 voor de overige relevante beleggingen. Verbetering energielabels in de vastgoed- en hypotheekportefeuille. Bijdragen aan de energietransitie.

Een belangrijk deel van het beleid staat

Beleidsinstrumenten Klimaat

Restrictief beleid fossiel	Thematische engagement
CO ₂ -reductie beleid bedrijven	Plan van aanpak energielabels vastgoed
CO ₂ en energielabels meting	Beleggingen met positieve impact

En er staat nog veel op de planning, o.a.

Doorontwikkeling Klimaat

Heroverweging beleid fossiel	CO ₂ -routekaart Hypotheken
Uitbreiding CO ₂ -meting	Uitbreiding CO ₂ -reductie beleid naar meer beleggingscategorieën

Normen stellen

Ons Restrictief beleid fossiel leidt tot **385** uitgesloten bedrijven.

Wij rapporteren de CO₂-voetafdruk van het overgrote gedeelte van onze beleggingsportefeuille: aandelen, staats- en bedrijfsobligaties, hypotheek, vastgoed en een deel van de leningen (investeringskredieten). Binnen aandelen en bedrijfsobligaties is het net zero 2040 beleid, inclusief jaarlijkse targets, ingericht. Voor het verbeteren van de energielabels van ons woningvastgoed is de planning vastgesteld.

4 Thematische engagement programma's

CO₂-Reductie PLUS

In 2023 is van start gegaan met het engagement thema CO₂-Reductie PLUS om invulling te geven aan Achmea's 2040 net zero doel.

Engagement: CO ₂ -Reductie Plus (SDG 7 en 13)		
Evonik Industries	Linde	Solvay
Yara International	United Parcel Service,	HeidelbergCement
CK Hutchison Holdings	Continental AG	Volkswagen
CF Industries Holdings, Inc.	Repsol SA	OMV
Equinor	Eni SpA	Total
BP	Exxon Mobil Corp.	Aker BP

Klimaatadaptatie en water

Waterbeleid in de maakindustrie en materialensector.

Engagement: Klimaatadaptatie en water (SDG 6, 12 en 15)		
Rio Tinto	Agnico-Eagle Mines	Qorvo
Newcrest Mining		

Reductie CO₂-uitstoot

Ontwikkeling van klimaatstrategieën.

Engagement: Reductie CO ₂ -uitstoot (SDG 7 en 13)		
Nucor	Hydro One	Nutrien
Umicore	Valero Energy	

Klimaat en Transport

Reductie CO₂-uitstoot door spoor- en personenvervoerbedrijven.

Engagement: Klimaat en Transport (SDG 7, 13 en 9)		
Canadian National Railway	TFI International	Union Pacific
Uber Technologies	Aurizon	

Ruim € 1,7 mld. Beleggingen of gecommiteerde financieringen met positieve impact

Strategie	Toelichting	Bedrag (mln)	SDG
Achmea IM Climate Infrastructure Fund	Binnen onze infrastructuurportefeuille wordt geïnvesteerd in duurzame energie projecten, waaronder via het in 2022 opgerichte Achmea IM Climate Infrastructure Fund.	55	
Green Shipping Fund	Financiering voorlopers in de scheepvaart industrie met doel hen te ondersteunen in terugbrengen van emissies.	95	
Green Bonds	Financiering verduurzamingsprojecten bij overheden en bedrijven. Zoals hernieuwbare energie, energie efficiëntie, transport, water- en afvalbeheer,	1.599	6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

3. Meten

Wij willen weten wat er zich op maatschappelijk gebied afspeelt in onze beleggingsportefeuille. Daarom is het startpunt van ons MVB-proces het meten van de maatschappelijke risico's en impact.

In dit hoofdstuk worden enkele van deze metingen toegelicht. In bredere zin laten wij onze portefeuille screenen op de betrokkenheid bij (dreigende) schendingen van internationale standaarden zoals de UN Global Compact, OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles.

CO₂-meting

In 2017 zijn we gestart met het meten van de CO₂-voetafdruk van de beleggingen in aandelen en door de jaren heen hebben we dit met steeds meer beleggingscategorieën uitgebreid (zie figuur 1). Op dit moment meten wij de CO₂-voetafdruk van het overgrote gedeelte van onze beleggingsportefeuille waar dit relevant voor is. Dit betreft de beleggingscategorieën aandelen, staats- en bedrijfsobligaties, hypotheek, vastgoed en een deel van de leningen (investeringskredieten). Conform de afspraken in het Klimaatcommitment van de Financiële Sector zullen we ook de komende jaren blijven onderzoeken of het mogelijk is voor de resterende beleggingscategorieën CO₂-voetafdruk in kaart te brengen. De voortgang hierop is mede afhankelijk van de ontwikkeling van geschikte methodologieën en de beschikbaarheid van CO₂-data. In de tweede helft van 2023 is gestart met een onderzoek of we de voor de beleggingscategorie Hedgefonds de CO₂-voetafdruk kunnen meten. Dit wordt in de eerste helft van 2024 afgerond.

Figuur 1: Tijdlijn CO₂-voetafdruk meten

In ons Jaarverslag geven wij de gedetailleerde CO₂-cijfers weer. Hier worden ook de gebruikte methodieken, definities, bronnen en reikwijdte van de cijfers uitgebreid toegelicht. Voor deze cijfers verwijzen we naar het Jaarverslag van Achmea.

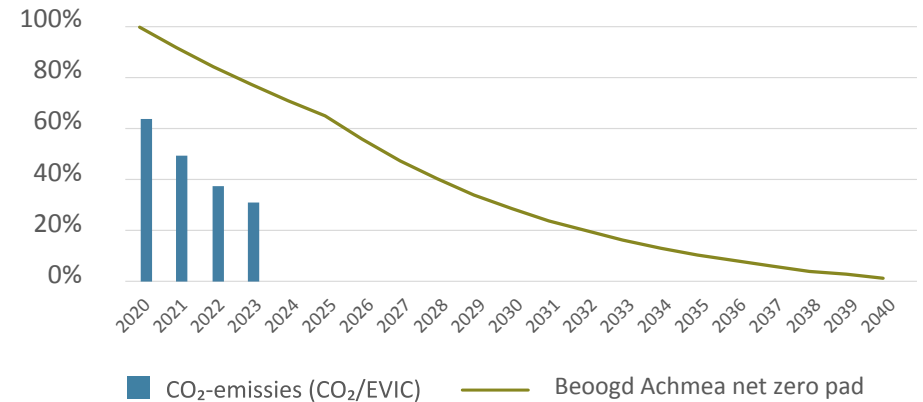
CO₂-Reductiepaden

Aandelen & obligaties

Het is onze ambitie om in 2040 de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties op net zero te hebben. Wij hebben onze vermogensbeheerders de opdracht gegeven dit uit te voeren tegen een jaar-op-jaar reductiepad. In figuur 2 wordt het reductiepad en de huidige stand van zaken weergegeven.

Voor onze overige beleggingen, waaronder hypotheek en vastgoed is het onze ambitie om in 2050 net zero te zijn. Hiervoor ontwikkelen wij per beleggingscategorie een plan van aanpak.

Figuur 2: Reductie gefinancierde CO₂-emissies beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties t.o.v. het beoogde reductiepad

Vastgoed

In 2019 en 2021 heeft Achmea in samenwerking met W/E adviseurs een CO₂-reductie Routekaart voor de woningportefeuille opgesteld. In deze Routekaarten zijn een aantal vaste scenario's voor alle objecten in de portefeuille doorgerekend die inzichtelijk maken op welke manier de CO₂-uitstoot in de portefeuille kan worden gereduceerd. In 2023 is de Routekaart geactualiseerd en verbeterd en is er een Portefeuilleplanner aan toegevoegd. Met de Portefeuilleplanner kan Achmea zelf per object maatregelen en een planning bepalen.

Hierdoor sluit de Routekaart beter aan bij de werkelijke praktijk. Ook zijn de meest actuele CRREM pathways in de Routekaart opgenomen. CRREM (Carbon Risk Real Estate Monitor) is een door de EU gesubsidieerd project dat voor verschillende landen en vastgoedtypen pathways heeft opgesteld die aangeven hoe hoog de CO₂-uitstoot en het energieverbruik maximaal in een jaar mag zijn om ervoor te zorgen dat de temperatuur op aarde met niet meer dan 1,5 graden stijgt conform de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs. De werkelijke CO₂-uitstoot wordt gemonitord in een CO₂-dashboard. Hiervoor werkt Achmea samen met INNAX, die de data verzamelt en opneemt in het CO₂-dashboard. Data is afkomstig van netbeheerders en vastgoedbeheerders. In 2023 is de berekening van de CO₂-uitstoot door INNAX aangepast, zodat dit beter aansluit bij de uitgangspunten van CRREM en GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark).

In 2022 was de CO₂-uitstoot in de woningportefeuille van Achmea 52% lager dan in het basisjaar 1990 en lag onder de CRREM norm. De data over 2023 wordt in het najaar van 2024 opgenomen in het CO₂-dashboard.

Energielabels vastgoed en hypotheke

Energielabels geven inzicht in de energetische kwaliteit van gebouwen. Door het verbeteren van energielabels wordt ook de CO₂-uitstoot van gebouwen gereduceerd. Bovendien neemt het woon- of werkcomfort toe.

Vastgoed

Voor onze vastgoedportefeuille hebben wij als doelstelling dat alle woningobjecten in 2030 minimaal een energielabel A hebben. Dit zal worden gerealiseerd door verkoop, aankoop en renovatie en verduurzaming van objecten. Achmea heeft een planning opgesteld voor de verbetering van de energielabels in de woningportefeuille.

In 2023 zijn er 35 woningen in Arnhem en 88 woningen in Alkmaar verduurzaamd. Door de verduurzaming zijn deze eengezinswoningen van een label C en B naar label A gegaan. Daarnaast zijn de maatregelen die hebben plaats gevonden zijn onder andere: het plaatsen van HR++ glas in bestaande kozijnen, het toevoegen van ventilatieroosters in bestaande kozijnen, het isoleren van de begane grond vloer, het aanbrengen van zes PV-panelen per woning (>2000 Wp per woning) en het toevoegen van CO₂-gestuurde ventilatie;

Behalve dat het energielabel verbetert zorgen deze maatregelen ervoor dat het comfort in de woningen verbetert en dat de CO₂-uitstoot van de woningen met circa 32% á 37% wordt verlaagd.

Eind Q4 2023 had 63% van de woningportefeuille een energielabel van A of hoger

Tabel 2: Energielabel verdeling woningportefeuille

Energielabel	Vastgoed %	Hypotheke %
A of hoger	63%	16%
B	30%	12%
C	7%	25%
D of lager (incl. onbekend)	0%	47%

In de vastgoedportefeuille belegt Achmea naast woningen onder andere in kantoren via het Bouwinvest Office Fund. Van de 19 objecten in dit fonds had 98,4% in 2023 reeds een energielabel A of hoger. Twee objecten hebben geen A-label omdat deze objecten monumentale gebouwen zijn.

Hypotheke

Voor onze beleggingen in hypotheke is het onze ambitie om in 2030 een energielabel samenstelling te bereiken van gemiddeld A. Hierbij spelen diverse uitdagingen waaronder het feit dat wij als hypotheek belegger geen directe investeringen kunnen doen om verduurzaming te kunnen uitvoeren. Immers, dit kunnen alleen de huiseigenaren, onze hypotheekklanten, zelf doen. Wel kunnen wij hen daarbij helpen en kunnen wij in onze hypotheekproducten faciliteiten bieden om verduurzaming te stimuleren. In tabel 2 is de huidige samenstelling van de hypotheekportefeuille binnen onze beleggingen vanuit ons verzekeringsbedrijf samengevat.

UITGELICHT:

Scope 3-emissies van beleggingen in bedrijven en reductiedoelstellingen

De hoeveelheid broeikasgassen die verband houdt met de activiteiten van een bedrijf worden uitgedrukt in Scope 1, 2 en 3. Veel bedrijven waarin Achmea belegt hebben hun Scope 1- en Scope 2-emissies al jarenlang goed in beeld, maar rapporteren nog niet over Scope 3-emissies.

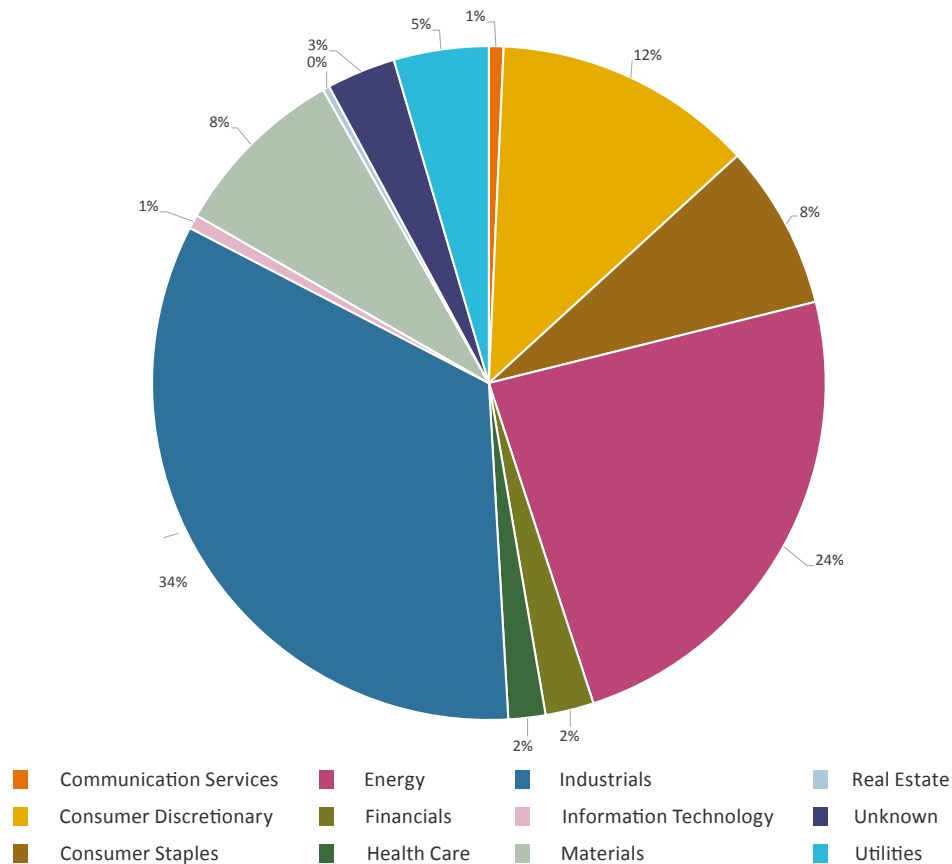
Bij de Scope 3-emissies gaat het om de emissies in de waardeketen van een bedrijf. Voor het bepalen van gefinancierde emissies van beleggingen in bedrijven zijn niet alleen de emissies van het bedrijf waarin we beleggen van belang, maar ook Scope 3-emissies die samenhangen met de waardeketen van dit bedrijf.

De Scope 3-emissies zijn doorgaans moeilijk te bepalen. Dat hangt samen met het feit dat er data nodig is van andere partijen binnen de waardeketen. Daarom rapporteren veel bedrijven hier nog niet (volledig) over. Als gevolg hiervan hield Achmea bij het bepalen van de gefinancierde emissie tot nu toe geen rekening met de Scope 3-emissies van bedrijven waarin we beleggen.

Wetgeving vereist dat steeds meer bedrijven moeten gaan rapporteren over Scope 3-emissies. Achmea maakt gebruik van dataprovider MSCI. MSCI verzamelt gegevens uit onder meer jaarverslagen van beursgenoteerde bedrijven.

In 2022 rapporteerde volgens MSCI slechts 25% van alle bedrijven over Scope 3 en die gegevens waren vaak onvolledig (niet alle emissie-categorieën). Voor bedrijven die alleen Scope 1 en Scope 2 rapporteren en niet over Scope 3 maakt MSCI een modelmatige schatting van de Scope 3-emissies. Deze gemodelleerde emissies wijken echter vaak sterk af van de gerapporteerde emissies. Bedrijven zullen naar verwachting de komende jaren hun methodes aanpassen en betere data tot hun beschikking krijgen. Hierdoor zullen de gerapporteerde Scope 3-emissies volatiel en moeilijk vergelijkbaar zijn ten opzichte van voorgaande jaren. De verwachting is dat bedrijven daarnaast over steeds meer Scope 3-categorieën zullen gaan rapporteren. Hierdoor zullen de gerapporteerde emissies stijgen zonder dat dit iets zegt over de daadwerkelijke onderliggende Scope 3-emissies. Het verminderen van Scope 3-emissies is essentieel om de wereldwijde klimaatdoelen te behalen. Maar Scope 3-emissie data is nog van onvoldoende kwaliteit. Om ook reductiedoelstellingen op Scope 3 te zetten moet de data geloofwaardig, betrouwbaar en consistent zijn. Daarom heeft Achmea op dit moment geen reductiedoelstellingen afgegeven op Scope 3-emissies van haar beleggingen. Wel verwachten we van de bedrijven waarin we beleggen dat zij hun klimaatstrategieën baseren op zowel Scope 1-, 2- als 3-emissies. Wij nemen dit mee als criterium in onze engagementaanpak. Ook zullen we vanaf 2024 starten met het rapporteren over de gerapporteerde Scope 3-emissies van bedrijven waarin we beleggen.

Figuur 3: Sectorverdeling gefinancierde CO₂-emissies Scope 3

GRESB

Voor onze vastgoed beleggingen nemen wij elk jaar deel aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Dit is een internationale benchmark die het duurzaamheidsbeleid en de implementatie daarvan bij vastgoedfondsen en –portefeuilles meet. Op basis hiervan wordt inzichtelijk hoe de portefeuille van Achmea presteert ten opzichte van vergelijkbare fondsen en portefeuilles en waar verbetering mogelijk is.

In 2023 behaalde Achmea een score van 92 van de maximaal 100 punten en de maximale rating van 5 sterren. Dit is een verbetering ten opzichte van 2022 toen de score 89 punten was met ook een rating van 5 sterren. Evenals een jaar eerder eindigde Achmea in 2023 op de 1e plaats in de peer group Western Europe / Diversified – Office/Residential / Core, die bestaat uit 22 West Europese fondsen met een gediversifieerde portefeuille.

Huurdertevredenheid

Wij willen dat huurders in een veilige en duurzame woonomgeving kunnen leven. Daarom investeren wij in kwalitatief hoogwaardige nieuwbouw en verduurzamen we bestaand woningbezit. Hierbij is veel aandacht voor wooncomfort, sociale cohesie en gezondheid. Naast de woning is daarbij ook aandacht voor de woonomgeving. We meten jaarlijks de huurderstevredenheid. De resultaten van dit onderzoek zullen meegenomen worden in het volgende halfjaarverslag.

Social impact monitor

In 2022 heeft Achmea Real Estate samen met Springco Urban Analytics een tool ontwikkeld die de impact van gebouwen en bewoners op de leefbaarheid meet: de Social Impact Monitor. Met deze monitor kan het maatschappelijke rendement van investeringen in directe vastgoed woningen portefeuille worden gemeten.

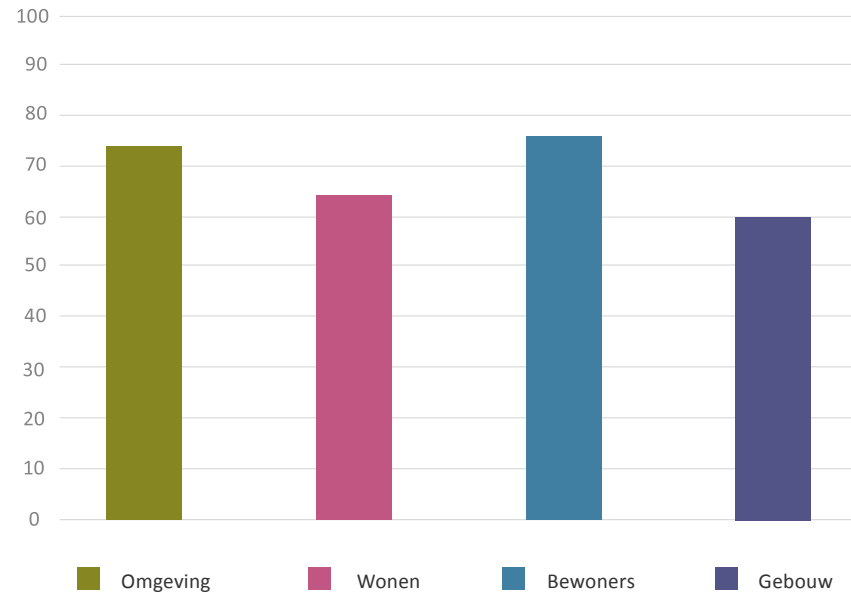
Voor de woningportefeuille van Achmea, is een 0-meting van de social impact score uitgevoerd. Daarmee is er inzicht in hoe de verschillende objecten in onze portefeuille scoren qua sociale impact op verschillende dimensies. Deze dimensies zijn:

- Omgeving
- Wonen
- Bewoners
- Gebouw.

In 2023 heeft er een verdere verfijning van de Social Impact Monitor plaatsgevonden. Daarbij is specifiek gekeken naar de praktische toepasbaarheid van de Social Impact Monitor. Tegelijkertijd is de monitor verder doorontwikkeld waarbij indicatoren zijn toegevoegd onder de dimensies die zich richten op belangrijke maatschappelijke thema's als betaalbaarheid, veiligheid en geluk & gezondheid.

De scores op de verschillende dimensies voor woningportefeuille zijn als volgt:

Figuur 4: Social Impact Monitor Scores Achmea Woningen Portefeuille (max score =100)

Over het algemeen scoort 51% binnen de woningenportefeuille een gemiddelde social impact en 44% een hoge social impact. 5% (2 objecten) scoort een lage social impact. Dit betekent dat 95% van de portefeuille een gemiddelde tot hoge sociale impact realiseert. In 2024 zal er gekeken worden waar we mogelijkheid zien om de social impact score te verbeteren bij objecten die achterblijven.

Inzicht in sectoren

Als onderdeel van ons MVB-beleid monitoren wij onze blootstelling aan de fossiele sector. Onder beleggingen in fossiele brandstoffen verstaan wij bedrijven in de sectoren Oil & Gas Refining & Marketing, Diversified Metals & Mining, Integrated Oil & Gas, Oil & Gas Exploration & Production, Coal & Consumable Fuels en Oil & Gas Storage & Transportation.

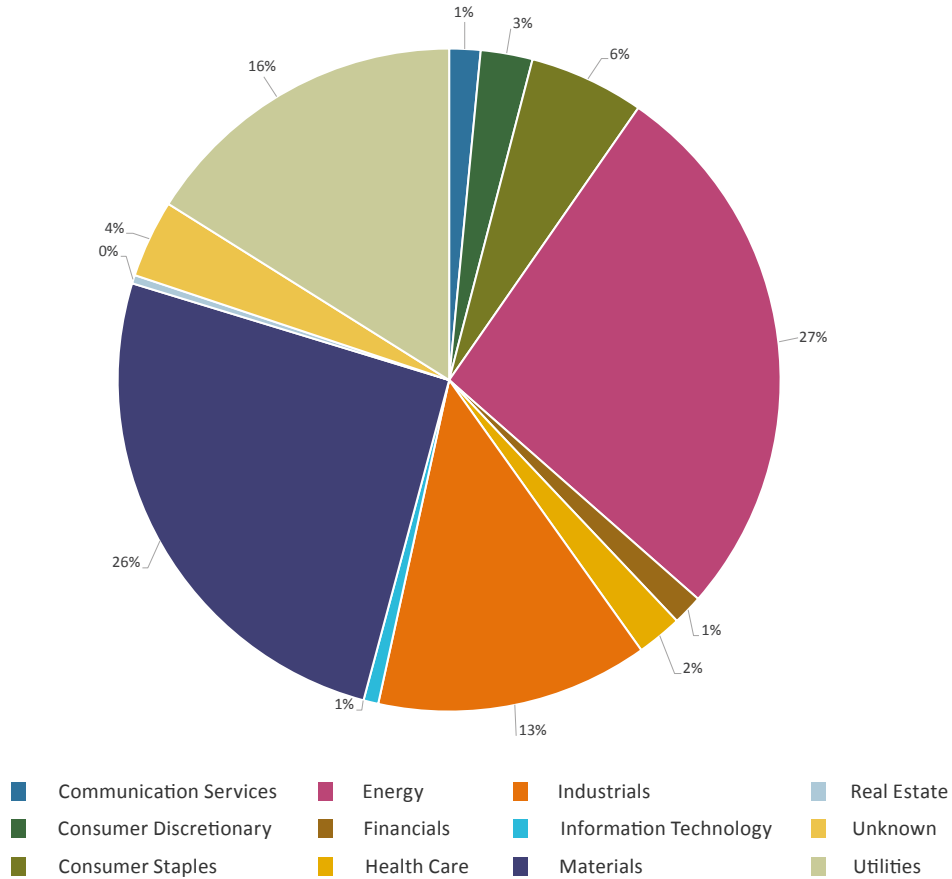
In tabel 3 is voor de meest relevante portefeuilles in kaart gebracht welk deel wordt belegd in genoemde sectoren. Per 31 december 2023 bedroeg de blootstelling naar fossiele brandstoffen € 541 mln.

Tabel 3: Beleggingen in fossiele brandstoffen

Categorie	Belegd	Fossiel	%
Aandelen ontwikkeld	€ 1,0 mld.	€ 41 mln.	4,0%
Aandelen opkomend	€ 401 mln.	€ 12 mln.	3,0%
Vastrentend ontwikkeld	€ 16,9 mld.	€ 473 mln.	2,8%
Vastrentend opkomend	€ 307 mln.	€ 15 mln.	4,8%
Totaal	€ 18,7 mld.	€ 541 mln.	2,9%

Naast specifiek de fossiele sector hebben we ook inzicht in de CO₂-uitstoot van onze beleggingen in bedrijven verdeeld naar sectoren (op basis van MSCI GICS sector verdeling).

Figuur 5: Sectorverdeling gefinancierde CO₂-emissies scope 1 en 2

Screening op schendingen van internationale normen

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen, zoals verwoord in het UN Global Compact en de OESO-richtlijnen, laat Achmea de beleggingsportefeuilles regelmatig screenen op basis van ISS ESG data. Hierbij wordt gekeken naar impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de schending. Naar aanleiding van de bevindingen neemt Achmea zo nodig actie. Zo kan Achmea over gaan tot het uitsluiten van ondernemingen of het starten van een dialoog met de onderneming.

Naar aanleiding van deze screening is in het afgelopen halfjaar is met 15 ondernemingen een nieuwe dialoog geïnitieerd of een lopende dialoog opnieuw opgestart die de internationale normen schenden of dreigen te schenden. In totaal lopen er 112 dialogen met 73 ondernemingen. Hierover wordt uitgebreid gerapporteerd in het hoofdstuk Beïnvloeden.

Bescherming van natuur en biodiversiteit

Wij zetten ons in voor de bescherming van de natuur en het behoud van biodiversiteit. In 2021 hebben we de Finance for Biodiversity Pledge ondertekend. In lijn met de doelen van deze 'pledge' werken we samen met andere financiële instellingen aan de ontwikkeling van methoden om de impact van beleggingen op biodiversiteit te meten en het delen van kennis. Ook voeren we engagement met ondernemingen op dit thema. Momenteel vinden er engagements plaats over biodiversiteitsrisico's in de landbouw, over het beperken van vervuiling door plastic, en over water-risico's. Daarnaast is ons engagement over klimaat ook direct relevant voor het behoud van de biodiversiteit.

En via ons beleggingsbeleid hebben we ook doelen opgenomen. Zo willen we bijvoorbeeld in de toekomst alleen nog beleggen in bedrijven die degradatie van biodiversiteit in zeer fragiele ecosystemen voorkomen.

In 2023 heeft Achmea IM in opdracht van Achmea onderzocht welke databronnen het meest geschikt zijn om de impact van ondernemingen op biodiversiteit in de beleggingsportefeuilles te meten. Er is een keuze gemaakt voor een externe data leverancier, gespecialiseerd in het meten en berekenen van de impact op biodiversiteit van ondernemingen. Met deze data zal vanaf 2024 de impact van onze beleggingen op de biodiversiteit in kaart worden gebracht. In het jaarverslag over 2024 zal over deze impact worden gerapporteerd.

Gezondheid

Gezonde Voeding is wereldwijd een belangrijk maatschappelijk thema. Zo zijn 1 op de 9 mensen wereldwijd ondervoed en, aan de andere kant van het spectrum, hebben 650 miljoen mensen een vorm van obesitas. Naast overheden hebben ook bedrijven een belangrijke rol om deze problematiek aan te pakken. Van het aanbieden van gezondere producten, consumenten op een goede en duidelijke manier informeren over voeding tot het niet richten op kinderen bij reclame en marketing. Achmea vindt het van belang om zich als belegger op dit thema hard te maken en kritisch te kijken naar bedrijven in onze beleggingsportefeuille.

de tweede helft van 2023 hebben we voor voedingsbedrijven doelstellingen en een plan van aanpak geformuleerd op het gebied van Gezonde Voeding:

- Dat zij de gezondheidsimpact van hun productenportefeuille meten en hierover publiekelijk rapporteren.
- Dat zij concrete en heldere doelstellingen hebben, en deze publiceren, om de gezondheidsimpact van hun productenportefeuille te vergroten.
- Dat zij in 2030 aantoonbaar vooruitgang boeken op deze doelstellingen.
- Dat zij publiekelijk beschikbaar beleid hebben om:
  - Geen marketing van ongezonde voeding richting kinderen te bedrijven.
  - Wanneer relevant, onverantwoord alcoholgebruik tegen te gaan en de marketing daarop aan te passen.

2024 wordt gestart met een meting om vast te stellen ondernemingen aan deze doelstellingen voldoen. Dit zal als input dienen voor de selectie van ondernemingen op het engagement programma, inclusief selectie van partijen waar sneller escalatie ingezet zal worden conform escalatiestrategie. Bijvoorbeeld door tegenstemmen op het beloningsbeleid of het indienen van resoluties.

Tabel 4: Overzicht relevante bedrijven voor gezonde voeding

GICS-Sector aanduiding	Aantal ondernemingen uit deze sector in portefeuille	Aantal ondernemingen in het beleggingsuniversum
Packaged Foods, & Meats	20	64
Brewers	7	12
Distillers & Vintners	4	17
Restaurants	6	16
Food Retail	16	22
Consumer Staples Merchandise Retail	4	9
Soft Drinks & Non-alcoholic Beverages	7	13

4. Normen stellen

Wij stellen op basis van algemene maatschappelijke normen en onze eigen overtuigingen vast waar onze beleggingen aan moeten voldoen. Het liefst zoeken wij samen met de bedrijven in onze portefeuille naar een oplossing voor de misstanden waarbij zij betrokken zijn. Dit doen wij met een uitgebreid dialoogprogramma. Echter, wij stellen ook minimum grenzen aan onze beleggingen. Deze komen tot uiting in ons uitsluitingsbeleid dat op dit moment bestaat uit de in dit hoofdstuk beschreven onderdelen.

Tweemaal per jaar laten wij ons beleggingsuniversum screenen op (mogelijke) misstanden op basis van onze duurzaamheidscriteria⁵. Hiervoor wordt op onderdelen de input gebruikt van het onafhankelijke onderzoeksbureau ISS ESG en data van MSCI ESG. Op basis van de uitkomsten van deze screening actualiseren we onze uitsluitingslijst. Investerings in landen en bedrijven op deze lijst worden verkocht en zijn pas weer toegestaan indien betreffende namen hier niet meer op voorkomen. Onze vermogensbeheerders monitoren op continue basis dat onze uitsluitingslijst wordt toegepast in de beleggingsportefeuilles.

In totaal sluiten wij ruim 850 partijen in ons universum uit van belegging. Sommige landen of bedrijven worden op basis van meerdere gronden uitgesloten. Het volledige uitsluitingsbeleid en de actuele uitsluitingenlijst kunt u terugvinden op de website van Achmea.

Tabak

Al sinds januari 2013 heeft Achmea alle producenten van tabakswaaren uitgesloten van beleggingen. Het niet beleggen in de tabak producerende industrie past bij het Achmea thema Gezondheid. Betrokkenheid van individuele bedrijven wordt vastgesteld aan de hand van omzet gegenereerd uit de productie van

tabaksgoederen. Deze omzetgegevens zijn afkomstig van de externe en onafhankelijke dataleverancier ISS ESG. Een onderneming wordt uitgesloten indien de tabaksgoederen gerelateerde omzet meer dan 50% is.

Dit leidt tot 37 uitgesloten bedrijven.

Onder onze ambities op het gebied van Gezondheid gaan wij onze blik op het onderwerp tabak verbreden naar de rest van de keten, zoals toeleveranciers. Wij verwachten hier in 2024 op terug te komen.

Controversiële wapens

Achmea belegt niet in ondernemingen die bijdragen aan de productie van: Nucleaire, Biologische, Chemische wapens, Antipersoonsmijnen en Clustermunitie. Voor ons zijn dit controversiële wapens omdat deze veel leed en slachtoffers veroorzaken en geen onderscheid maken tussen burger- en militaire doelen. Ook na afloop van een conflict veroorzaken deze wapens nog op aanzienlijke schaal slachtoffers en ontwrichten deze de maatschappij en de economie.

⁵ Voor het Landenbeleid en Normenschenders geldt een jaarlijks proces.

Achmea volgt haar eigen criteria, uiteraard in aansluiting bij internationale verdragen die door Nederland zijn ondertekend en het beleid van de Nederlandse overheid, waaronder de uitsluitingslijst van de AFM (Verbod op het beleggen in clustermunie). Het onafhankelijke onderzoeksbureau ISS ESG stelt vervolgens voor ons vast welke ondernemingen betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens.

Dit leidt tot 94 uitgesloten bedrijven.

In de tweede helft van 2023 heeft Achmea zijn wapenbeleid geëvalueerd en is besloten om witte fosfor en verarmd uranium voortaan als controversiële wapens te identificeren en bedrijven te gaan uitsluiten die betrokken zijn bij de productie ervan. De implementatie van dit beleid zal met ingang van 1 juli 2024 gereed zijn.

Thermische steenkool, teerzanden, schaliegas en -olie en Arctisch gas en -olie

Binnen het kader van onze ambities op Klimaatverandering en Natuur & Milieu hebben wij gekozen om niet te beleggen in bedrijven die een belangrijk deel (>5%) van de omzet behalen uit de meest vervuilende fossiele brandstoffen: thermische steenkool, teerzanden, schaliegas en -olie en Arctisch gas en -olie. Inkomsten uit kolenhandel en -transport worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet

meegenomen in het uitsluitingsbeleid.

Betrokkenheid van individuele bedrijven wordt vastgesteld aan de hand van omzet gegenereerd uit genoemde fossiele brandstoffen. Deze omzetgegevens zijn afkomstig van de externe en onafhankelijke dataleverancier MSCI ESG.

Dit leidt tot 385 uitgesloten bedrijven.

De extractie, productie en het gebruik van fossiele brandstoffen leveren een belangrijke bijdrage aan de CO₂-uitstoot in de wereld. Achmea vindt dat fossiele brandstoffen als bron voor onze energie moeten worden vervangen door duurzamere alternatieven. Vooralsnog kiezen wij in ons uitsluitingsbeleid voor bovengenoemde meest vervuilende fossiele brandstoffen. In ons engagementprogramma zijn wij op meerdere gebieden in gesprek met bedrijven om de energietransitie te bevorderen. Wij steunen aandeelhoudersresoluties bij fossiele bedrijven die oproepen om concretere en ambitieuzere klimaatplannen te stellen die in lijn zijn met het Akkoord van Parijs. Tegelijk investeren wij in duurzame energiebronnen zoals wind- en zonenergie.

Eind 2023 is Achmea gestart met een evaluatie van het beleid op fossiele brandstoffen. De uitwerking hiervan wordt voor medio 2024 verwacht.

Normschendingen

Achmea sluit ondernemingen uit die op grove en structurele wijze internationaal breed gedragen normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie schenden. Hiervoor hanteert Achmea een aantal belangrijke raamwerken als uitgangspunt, namelijk de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights. De OESO-richtlijnen onderscheiden naast de vier genoemde thema's ook de volgende thema's: consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De UN Guiding Principles geven handvatten voor overheden en ondernemingen hoe mensenrechtenschendingen in de praktijk te voorkomen, te adresseren en te mitigeren.

Achmea laat onderzoeksbureau ISS ESG periodiek beoordelen welke ondernemingen betrokken zijn bij structurele schendingen van internationale normen.

Onze uitsluitingslijst bevat 75 bedrijven als gevolg van normenschendingen.

Landen en staatsbedrijven

Landen waar machthebbers op systematische wijze de fundamentele mensenrechten op grove wijze schenden en landen waar het non-proliferatie verdrag wordt geschonden, worden uitgesloten.

Een belangrijk handvat bij het uitvoeren van het landen-uitsluitingsbeleid is de Sanctiewet 1977. Daarnaast passen wij extra criteria toe op basis van de prestaties van de landen in de Freedom in the World-index, de ITUC Global Rights-index en de Corruption Perception.

De screening op controversiële regimes vindt jaarlijks plaats. Van landen op de uitsluitingslijst koopt Achmea geen staatsobligaties en geen staatsbedrijven (Een onderneming wordt als staatsbedrijf aangemerkt indien de staat meer dan 50% van de aandelen bezit.)

Wij sluiten 55 landen en 296 daarbij horende staatsbedrijven uit.

Goed bestuur

In lijn met vereisten vanuit SFDR belegt Achmea in ondernemingen die voldoen aan de maatschappelijke normen en (inter)nationale standaarden voor goed bestuur (good governance). Ondernemingen die op dit vlak zeer slecht presteren, worden uitgesloten. Daarbij wordt minimaal gekeken naar de wettelijke vereisten op het gebied van: Goede managementstructuren, Betrekkingen met werknemers, Beloning van het betrokken personeel en Naleving van de belastingwetgeving.

Bij het bepalen of ondernemingen goed presteren op het gebied van goed bestuur, maakt Achmea gebruik van onderzoeksbureau MSCI ESG.

Dit leidt tot 14 uitgesloten bedrijven.

5. Beïnvloeden

Anders dan bij Normen stellen, waarbij Achmea op voorhand niet belegt in bepaalde landen en ondernemingen, geldt voor Beïnvloeden dat er wel belegt kan worden in ondernemingen waar (maatschappelijke) zaken verbeterd kunnen worden en we als aandeel- of obligatiehouder het management juist actief aansporen om het beleid of hun activiteiten te verbeteren. Wij zijn er van overtuigd dat we juist hiermee impact bereiken in de reële wereld. Wij hanteren 2 instrumenten voor Beïnvloeding: Engagement en Stemmen.

Engagement: Achmea en de dialoog

De dialoog met ondernemingen wordt namens ons uitgevoerd door onze vermogensbeheerder Achmea IM. Veelal zijn het trajecten met een looptijd van drie jaar. Wij onderscheiden de volgende vormen van dialoog, ieder met eigen doelstellingen, aanpak en doelgroep:

- Normatieve engagement
- Thematische engagement
- Collectieve initiatieven
- Engagement met overheden
- Engagement met vermogensbeheerders

Escalatiestrategie

Achmea hanteert een escalatiestrategie voor het geval dat dialogen met ondernemingen uit de engagement programma's onvoldoende voortgang boeken. Als eerste wordt gekeken of de dialoog geïntensiveerd kan worden met andere (hoger geplaatste) contact personen of door het versturen (al dan niet gezamenlijk met andere beleggers) van een urgentiebrief aan het bestuur.

Mocht dit geen effect hebben dan kan Achmea haar aandeelhoudersrechten inzetten op aandeelhoudersvergaderingen, zoals:

- Tegen stemmen op bepaalde agendapunten.;
- Het stellen van vragen;
- Het agenderen van aandeelhoudersresoluties.

De inzet van deze aandeelhoudersrechten bij ondernemingen waar de dialoog stagneert wordt op 'case-by-case' basis overwogen. Hierbij wordt meegewogen of het opportuun en effectief is. Hierbij moet er een duidelijke link zijn met en bijdragen aan de thema's en prioriteiten zoals geïdentificeerd in het MVB-beleid. Wanneer er wordt tegen gestemd op een van de relevante agendapunten wordt de reden vermeld en vastgelegd.

Wanneer na verloop van tijd en na meerdere escalatiestappen onvoldoende resultaat ontstaat, wordt overgaan tot uitsluiting een reële optie.

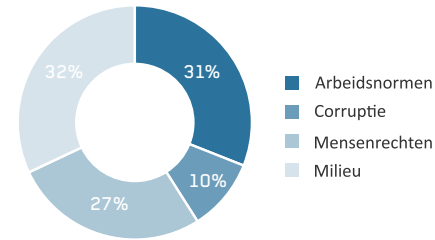
Normatieve engagement

Het normatieve engagement programma heeft als doel structurele schendingen van de UN Global Compact principes, OESO-richtlijnen voor Multinational ondernemingen of UN Guiding Principles on Business & Human Rights te stoppen en te voorkomen. Structurele schendingen van deze normen vergroten het risico op nadelige gevolgen voor de onderneming, haar directe omgeving zoals lokale gemeenschappen of het milieu en voor andere belanghebbenden. Activiteiten die (mogelijk) leiden tot een schending van de principes staan veelal in de belangstelling van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en de media. In de praktijk leiden deze schendingen ook vaker tot rechtszaken die boetes of het uitbetalen van schadeclaims door de ondernemingen tot gevolg kunnen hebben. Dit zijn directe negatieve financiële effecten, die ook de belangen van aandeelhouders schaden.

Om tot een selectie van de ondernemingen te komen, die vallen binnen het normatieve engagement programma, wordt een due diligence-proces uitgevoerd. Het beleggingsuniversum wordt doorlopend gescreend op het schenden van één of meerdere principes van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen of UN Guiding principles on Business & Human Rights door onderzoeksbureau ISS ESG. Dit valt onder te verdeling in de hoofdthema's: Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieunormen en Anti-corruptie. Meer informatie over deze onderwerpen is te lezen in [Bijlage A](#). Bij vermoedens van een mogelijke schending wordt een dialoog gestart om escalatie te voorkomen. Ook bij een vastgestelde schending wordt de dialoog met deze bedrijven opgestart met als doel de schending op te heffen en mogelijke nieuwe schendingen in de toekomst te voorkomen. Daarbij zal ook herstel van de situatie en mogelijke schadevergoedingen voor bijvoorbeeld lokale bevolking ter sprake komen.

In de tweede helft van 2023 maken 73 ondernemingen deel uit van het normatieve engagementprogramma. Met deze ondernemingen spreken we over één of meerdere normschendingen waardoor het aantal dialogen (112) hoger is dan het aantal ondernemingen. In figuur 6 is weergegeven hoe het programma is opgebouwd naar hoofdthema's.

Figuur 6: Verdeling hoofdthema's normatieve dialogen H2 2023 (n=112)

Nieuwe dialogen

In H2 2023 zijn met 15 ondernemingen 25 nieuwe dialogen geïnitieerd of een lopende dialoog opnieuw opgestart.

Afgesloten dialogen

Sinds de start van het engagementprogramma in 2018 zijn 66 dialogen succesvol afgesloten. Dat betekent dat de ondernemingen niet langer betrokken zijn bij de (vermeende) schending. Met 5 ondernemingen is de dialoog voortijdig afgesloten, vanwege gebrek aan reactie en/of samenwerking.

In het afgelopen halfjaar zijn er 3 dialogen succesvol afgesloten.

Tabel 5: Afgeronde en gestarte normatieve dialogen H1 2023

Normschending	Onderneming	Status
Arbeidsnormen	Activision Blizzard, Inc.	Gestart Q4 2023
Arbeidsnormen	Alphabet Inc.	Gestart Q4 2023
Arbeidsnormen	Eni SpA	Gestart Q4 2023
Arbeidsnormen	Wal-Mart Stores, Inc.	Gestart Q4 2023
Arbeidsnormen	Wal-Mart Stores, Inc.	Gestart Q4 2023
Arbeidsnormen	Apple Inc.	Gestart Q3 2023
Arbeidsnormen	McDonald's Corp.	Gestart Q3 2023
Corruptie	Alphabet Inc.	Gestart Q4 2023
Corruptie	LM Ericsson Telefon AB	Gestart Q4 2023
Corruptie	LM Ericsson Telefon AB	Gestart Q4 2023
Corruptie	LM Ericsson Telefon AB	Gestart Q4 2023
Corruptie	Deutsche Bank AG	Afgerond Q4 2023
Mensenrechten	Albemarle Corporation	Gestart Q4 2023
Mensenrechten	Alphabet Inc. Class C	Gestart Q4 2023
Mensenrechten	Enel SpA	Gestart Q4 2023
Mensenrechten	Amgen Inc.	Gestart Q3 2023
Mensenrechten	Iberdrola SA	Gestart Q3 2023
Mensenrechten	UBS Group AG	Gestart Q3 2023
Mensenrechten	Adani Ports & Special Economic Zone Ltd.	Afgerond Q4 2023
Milieu	Albemarle Corporation	Gestart Q4 2023

Normschending	Onderneming	Status
Milieu	Bayer AG	Gestart Q4 2023
Milieu	Eni SpA	Gestart Q4 2023
Milieu	Eni SpA	Gestart Q4 2023
Milieu	Schlumberger NV	Gestart Q4 2023
Milieu	Iberdrola SA	Gestart Q3 2023
Milieu	Mercedes-Benz Group AG	Gestart Q3 2023
Milieu	Mercedes-Benz Group AG	Gestart Q3 2023
Milieu	PT Pertamina (Persero)	Afgerond Q4 2023

Voortgang lopende dialogen

Voor iedere dialoog stellen wij specifieke engagementverwachtingen vast, samengevat in 4 mijlpalen. Het kan voorkomen dat 1 van deze mijlpalen niet van toepassing is op betreffende dialoog. De voortgang per mijlpaal wordt vervolgens in iedere dialoog getoetst aan de hand van vier indicatoren. Tabel 6 geeft de geaggregeerde status per mijlpaal op alle lopende dialogen (112). Afgesloten dialogen zijn hier niet in opgenomen. Ter illustratie: voor mijlpaal 1, het delen van informatie, heeft 35% van de lopende dialogen nog geen actie ondernemen, 19% heeft een toezegging gedaan, 42% is begonnen met het implementatie van maatregelen, 3% heeft maatregelen geïmplementeerd die door een onafhankelijke partij zijn goedgekeurd en voor 1% van de lopende dialogen is deze mijlpaal niet van toepassing.

Tabel 6: Mijlpaalverdeling normatieve dialogen H2 2023

Status maatregelen	1. Delen informatie	2. Implementatie beleid	3. Herstel en verhaal	4. Opheffen/ voorkomen
<p>🚩 Geen</p> <p>De onderneming heeft geen toezegging gedaan om met adequate maatregelen en middelen te komen om de betreffende schending te adresseren.</p>	35%	26%	38%	35%
<p>📄 Toezegging</p> <p>De onderneming heeft publiekelijk, of in dialoog met ISS ESG, toegezegd met adequate maatregelen en middelen te zullen komen om de schending te adresseren.</p>	19%	39%	17%	37%
<p>🟢 Geïnitieerd</p> <p>De onderneming is begonnen met implementatie van maatregelen die het resultaat zijn van een duidelijke, tijdsgebonden strategie als reactie op de schending. De onderneming kan dit aantonen d.m.v. detail informatie of documentatie.</p>	42%	29%	40%	17%
<p>🟢 Onafhankelijk goedgekeurd</p> <p>De door de onderneming genomen maatregelen zijn door externe belanghebbenden beoordeeld en de doeltreffendheid van de maatregelen wordt bevestigd. De onderneming kan dit aantonen d.m.v. documentatie en onafhankelijk onderzoek.</p>	3%	2%	2%	0%
n.v.t.	1%	4%	3%	12%

Escalatie

Daar waar ondernemingen langere periode een rode schending hebben en er geen succesvolle engagement plaatsvindt gaat Achmea over escalatie. Afgelopen periode is er voor een onderneming waar een dialoog loopt een escalatiestap ondernomen.

Tabel 7: Escalatieoverzicht normatieve engagement

Onderneming	Reden voor escalatie	Genomen maatregel
Uber Technologies, Inc.	Status oranje (vermeende schending). Dialoog loopt sinds 2019, maar nog steeds geen maatregelen genomen	Aandeelhoudersresolutie 'Driver Health & Safety' ingediend voor AVA 2024

Thematische engagement

Het thematische engagement-programma heeft een andere doelstelling dan het normatieve engagement-programma. Hier staan niet de bedrijven centraal die normen schenden, maar juist bedrijven die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties verder kunnen verbeteren.

Onze uitvoerder Achmea IM identificeert binnen de kernthema's en in samenspraak met haar klanten de thema's waarop engagement wordt gevoerd. Bij de keuze van een engagementthema spelen de volgende zaken een rol:

- Materialiteit van het thema;
- Sociale of ecologische relevantie van het thema;
- Omvang van de onderneming in de beleggingsportefeuille (zowel aandelen als bedrijfsobligaties);
- Succeskans voor slagen van de dialoog.

Voor sommige dialogen werken wij samen met andere nationale en internationale partijen. De start van de dialoog verloopt veelal via brief of email. Hierin introduceren wij onszelf, alsmede het onderwerp dat wij zullen bespreken. Het vervolg van de dialoog bestaat doorgaans uit meerdere conference calls of bezoeken aan de onderneming.

Alle ondernemingen waarmee thematische dialogen worden gevoerd zijn terug te vinden in de [Bijlage B](#).

In het tweede halfjaar van 2023 bestaat het thematische engagementprogramma uit 11 thema's, die zich in verschillende fases bevinden. Binnen deze thema's zijn 76 ondernemingen opgenomen.

Nieuwe dialogen

In de afgelopen periode zijn er geen nieuwe engagement trajecten opgestart.

Afgeronde dialogen

Er zijn twee engagement trajecten afgesloten.

Eind 2023 sloten we het engagement thema Biodiversiteit in de landbouwketen af. In de gesprekken hebben we duidelijk geagendeerd dat verlies van biodiversiteit een systeemrisico is dat vraagt om een systematische analyse van impact en risico's. Een aantal van de ondernemingen oriënteert zich inmiddels op de ontwikkelde standaarden voor impact- en risicoanalyse. Bij de meeste ondernemingen is in de engagementperiode ook de rapportage over de urgentie van het aanpakken van biodiversiteitsverlies verbeterd. Onze actieve deelname aan de engagement werkgroep van de 'Finance for Biodiversity Foundation' leidde tot goede samenwerking met andere institutionele beleggers. Door het gezamenlijk voeren van de gesprekken met de ondernemingen, konden we de druk opvoeren.

Ook de dialogen in het engagementthema Access to Nutrition sloten we eind 2023 af. We zien dat we in dit programma bij de meeste ondernemingen voortgang hebben geboekt. The Coca Cola Company is hierbij een uitzondering. Daarom hebben we besloten om bij Coca Cola de dialoog te escaleren door middel van een aandeelhoudersresolutie.

Aangezien er bij de andere ondernemingen veel voortgang geboekt is, sluiten we de huidige lopende dialogen af. Dat betekent niet dat we stoppen met dit thema. In 2024 zullen we voortbouwen op opgedane kennis en met een nieuwe groep ondernemingen het gesprek aangaan over gezonde voeding. Naast ondernemingen uit de voedingsindustrie zullen we ons hierbij ook richten op restaurantketens, waaronder fastfoodketens.

Voortgang lopende dialogen

Wij monitoren de voortgang van alle thematische engagement trajecten aan de hand van 6 mijlpalen binnen het proces.

Ten aanzien van het totaal aan bedrijven die zijn geselecteerd voor het thematische engagementprogramma is de status als volgt:

Tabel 8: Mijlpaalverdeling thematische dialogen H2 2023

Mijlpaal	Status
1. Analyse van het bedrijf	100%
2. Initiëren dialoog	100%
3. Voeren van dialoog	89%
4. Toezegging onderneming	20%
5. Aanpassen beleid & proces	5%
6. Afronden dialoog	10%

Vanwege de korte looptijd van een aantal relatief nieuwe engagementthema's hebben veel ondernemingen nog niet mijlpaal 4 en de daaropvolgende mijlpalen behaald. Toezeggingen met betrekking tot beleidsaanpassingen en de implementatie daarvan verwachten we in de tweede helft van het engagementtraject.

Escalatie

Daar waar er geen succesvolle engagement plaatsvindt gaat Achmea over op escalatie. Voor 3 ondernemingen heeft er een escalatiestap plaatsgevonden.

Tabel 9: Genomen escalatiestappen in H2 2023

Onderneming	Reden voor escalatie	Genomen maatregel
Coca Cola Company	Access to Nutrition	Aandeelhoudersresolutie ingediend voor AVA 2024
Hydro One	Reductie CO ₂ -uitstoot	Escalatiebrief verstuurd
Rio Tinto	Klimaatadaptatie en water	Aandeelhoudersresolutie ingediend voor AVA 2024. Resolutie heeft het vereiste minimum aantal mede-indieners niet gehaald

In het derde kwartaal vindt het laagste aantal aandeelhoudersvergaderingen plaats. In het vierde kwartaal vond in Australië en Nieuw-Zeeland de piek van het aandeelhoudersvergaderingen seizoen plaats. In de overige regio's was het een rustig kwartaal qua stemmen. In de eerste helft van 2024 zullen veel aandeelhoudersvergaderingen plaatsvinden. Tabel 10 weergeeft de escalatiemaatregelen die in de tweede helft van 2023 zijn genomen binnen het thematisch engagementprogramma.

Tabel 10: Overzicht ondernemingen en status thematische dialogen H2 2023

Engagement omschrijving	Onderneming	Mijlpaal	Sector	Land	Lees meer
Access to Healthcare	Abbott Laboratories	2	Zorgproducten en -apparaten	VS	
Access to Healthcare	Amgen Inc.	3	Biotechnologie	VS	Lees meer
Access to Healthcare	AstraZeneca PLC	3	Geneesmiddelen	VK	Lees meer
Access to Healthcare	Danaher Corporation	2	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	VS	
Access to Healthcare	Eli Lilly and Company	3	Geneesmiddelen	VS	
Access to Healthcare	Sanofi	3	Geneesmiddelen	FR	
Access to Healthcare	Takeda Pharmaceutical Co. Ltd.	3	Geneesmiddelen	JP	Lees meer
Access to Nutrition	Meiji Holdings Co., Ltd.	6	Voedselproducten	JP	
Access to Nutrition	The Coca-Cola Company	6	Dranken	VS	
Access to Nutrition	Unilever NV	6	Persoonlijke verzorgingsproducten	NL	
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Carrefour SA	3	Consumentengoederen Distributie & Retail	FR	
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Henkel AG & Co. KGaA	4	Huishoudelijke producten	DE	Lees meer
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Jeronimo Martins, SGPS S.A.	3	Consumentengoederen Distributie & Retail	PT	Lees meer
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Kimberly-Clark Corp	3	Huishoudelijke producten	VS	
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	L'Oreal SA	3	Persoonlijke verzorgingsproducten	FR	
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Procter & Gamble Company	3	Huishoudelijke producten	VS	Lees meer
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Repsol SA	3	Olie, gas & brandstoffen	ES	Lees meer
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	Royal Ahold Delhaize N.V.	3	Consumentengoederen Distributie & Retail	NL	Lees meer
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	Carlsberg A/S Class B	4	Dranken	DK	
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	Chocoladefabriken Lindt & Spruengli AG	4	Voedselproducten	CH	
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	George Weston Limited	3	Consumentengoederen Distributie & Retail	CA	

Wanneer er in de kolom 'lees meer' niet gelinkt wordt naar de bijlage in dit document is er voor dit bedrijf geen update over de voortgang ten opzichte van het voorgaande MVB halfjaarverslag

Engagement omschrijving	Onderneming	Mijlpaal	Sector	Land	Lees meer
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	Hershey Company	5	Voedselproducten	VS	
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	J. M. Smucker Company	3	Voedselproducten	VS	Lees meer
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	Mondelez International, Inc. Class A	3	Voedselproducten	VS	Lees meer
Biodiversiteit in de landbouwketen	Alimentation Couche-Tard Inc. Class B	6	Consumentengoederen Distributie & Retail	CA	
Biodiversiteit in de landbouwketen	Costco Wholesale Corporation	6	Consumentengoederen Distributie & Retail	VS	
Biodiversiteit in de landbouwketen	General Mills, Inc.	6	Voedselproducten	VS	
Biodiversiteit in de landbouwketen	Kellogg Company	6	Voedselproducten	VS	
Biodiversiteit in de landbouwketen	Kroger Co.	6	Consumentengoederen Distributie & Retail	VS	
Biodiversiteit in de landbouwketen	Tyson Foods, Inc.	6	Voedselproducten	VS	
Kleding en circulariteit	FAST RETAILING CO., LTD.	2	Detailhandel	JP	
Kleding en circulariteit	Gildan Activewear Inc.	3	Textiel, kleding en luxeproducten	CA	Lees meer
Kleding en circulariteit	Hennes & Mauritz AB	3	Detailhandel	SE	Lees meer
Kleding en circulariteit	Industria de Diseno Textil, S.A.	2	Detailhandel	ES	
Kleding en circulariteit	Kering SA	3	Textiel, kleding en luxeproducten	FR	Lees meer
Kleding en circulariteit	Zalando SE	2	Detailhandel	DE	Lees meer
Kleding en circulariteit	ZOZO Inc	3	Detailhandel	JP	
Klimaat en Transport	Aurizon Holdings Ltd.	3	Spoortransport	AU	Lees meer
Klimaat en Transport	Canadian National Railway Company	4	Spoortransport	CA	Lees meer
Klimaat en Transport	TFI International Inc	3	Wegtransport	CA	
Klimaat en Transport	Uber Technologies, Inc.	2	Passiersvervoer	VS	Lees meer
Klimaat en Transport	Union Pacific Corporation	4	Spoortransport	VS	Lees meer
Klimaatadaptatie en water	Agnico-Eagle Mines Limited	3	Metaal & Mijnbouw	CS	

Engagement omschrijving	Onderneming	Mijlpaal	Sector	Land	Lees meer
Klimaatadaptatie en water	Newcrest Mining Limited	3	Metaal & Mijnbouw	AU	
Klimaatadaptatie en water	Qorvo, Inc.	3	Halfgeleiders & Halfgeleider Apparatuur	VS	Lees meer
Klimaatadaptatie en water	Rio Tinto plc	5	Metaal & Mijnbouw	VK	Lees meer
Mensenrechten & Governance	AT&T Inc.	3	Telecommunicatie divers	VS	
Mensenrechten & Governance	Eni SpA	3	Olie, gas & brandstoffen	IT	
Mensenrechten & Governance	General Electric Company	3	Industriële Conglomeraten	VS	Lees meer
Mensenrechten & Governance	Heidelberg Materials	3	Bouwmaterialen	DE	
Mensenrechten & Governance	Proximus SA de droit public	3	Telecommunicatie divers	BE	
Mensenrechten & Governance	Siemens AG	3	Industriële Conglomeraten	DE	
Mensenrechten & Governance	Sony Group Corporation	2	Producenten van huishoudelijke apparatuur	JP	
Mensenrechten & Governance	Telenor ASA	3	Telecommunicatie divers	NO	
Mensenrechten & Governance	Vodafone Group Plc	3	Mobiele telecommunicatie	VK	
Reductie CO ₂ -uitstoot	Hydro One Ltd.	2	Elektriciteitsbedrijven	CA	
Reductie CO ₂ -uitstoot	Nucor Corporation	4	Metaal & Mijnbouw	VS	
Reductie CO ₂ -uitstoot	Nutrien Ltd.	3	Chemicaliën	CA	
Reductie CO ₂ -uitstoot	ONEOK, Inc.	3	Olie, gas & brandstoffen	VS	
Reductie CO ₂ -uitstoot	Umicore	3	Chemicaliën	BE	
Reductie CO ₂ -uitstoot	Valero Energy Corporation	3	Olie, gas & brandstoffen	VS	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	CF Industries Holdings, Inc.	3	Chemicaliën	VS	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	CK Hutchison Holdings Ltd	3	Industriële Conglomeraten	HK	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Continental AG	3	Automobiel Componenten	DE	

Engagement omschrijving	Onderneming	Mijlpaal	Sector	Land	Lees meer
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Evonik Industries AG	3	Chemicaliën	DE	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Heidelberg Materials	3	Bouwmaterialen	DE	Lees meer
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Linde PLC	3	Chemicaliën	VK	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Solvay SA	3	Chemicaliën	BE	Lees meer
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	United Parcel Service, Inc. Class B	2	Luchttransport & Logistiek	VS	Lees meer
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Volkswagen AG	3	Automobielen	DE	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Yara International ASA	3	Chemicaliën	NO	Lees meer
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Aker BP ASA	3	Olie, gas & brandstoffen	NO	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	BP Plc	3	Olie, gas & brandstoffen	VK	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Eni SpA	3	Olie, gas & brandstoffen	IT	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Equinor ASA	3	Olie, gas & brandstoffen	NO	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Exxon Mobil Corp.	3	Olie, gas & brandstoffen	VS	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	OMV AG	3	Olie, gas & brandstoffen	AT	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	Repsol SA	3	Olie, gas & brandstoffen	ES	
Reductie CO ₂ -uitstoot PLUS	TotalEnergies SE	3	Olie, gas & brandstoffen	FR	

Collectieve initiatieven

Naast ons eigen engagement programma sluiten we ons (direct of via onze uitvoerders) aan bij collectieve engagement initiatieven. We trekken samen op met andere institutionele beleggers, bijvoorbeeld daar waar collectieve dialoog met ondernemingen of internationale beleidsmakers (zoals overheden) effectiever is dan op individuele basis.

Ook ondersteunen we investor statements als deze passen binnen de kernthema's van ons MVB-beleid.

Afgelopen halfjaar heeft Achmea 9 investor statements ondertekend en aan 13 initiatieven meegedaan waarin dialogen met ondernemingen worden gevoerd. 4 van deze initiatieven waren gericht op engagement met overheden.

Tezamen heeft Achmea 2029 bedrijven bereikt met de collectieve initiatieven van afgelopen halfjaar⁶.

In tabel 11 zijn alle nieuwe en actieve initiatieven opgenomen. Voor meer informatie over de nieuwe initiatieven zie [Bijlage C](#).

---

6 Mogelijke dubbel telling van bedrijven door deelname aan meerdere initiatieven

Tabel 11: Collectieve initiatieven afgerond of actief in H2 2023

Type	Naam initiatief	Samenwerkingsverband	Start	Status H2 '23	Lees meer
Investor statement	ICCR investeerdersstatement over leefbaar loon	ICCR	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement en collectieve dialoog	FAIRR engagementprogramma eiwittransitie	FAIRR	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement	VBDO brief betreffende VN plastic verdrag	VBDO	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement en collectieve dialoog	PRI Spring initiatief voor biodiversiteit	PRI	H2 2023	Actief	Klik hier
Collectieve dialoog	FAIRR engagementprogramma 'biodiversiteit, afval en vervuiling' - fase 2.	FAIRR	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement	Investeerdersbrief Nike over het niet uitbetalen van toeleveranciers	ICCR	H2 2023	Actief	Klik hier
Collectieve dialoog	Nature action 100 - Collectief engagementprogramma rondom biodiversiteit	CERES	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement	Investor statement menselijk kapitaal en mensenrechten aan ISSB	ShareAction	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement	Investeerdersstatement diepzeemijnbouw	Finance for Biodiversity Pledge	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement en collectief dialoog	Chemscore: engagementprogramma chemische producten	Aviva	H2 2023	Actief	Klik hier
Collectieve dialoog	Collectieve dialoog biodiversiteit, afval & vervuiling - phase 2	FAIRR	H2 2023	Actief	Klik hier
Investor statement	CDP 'Non-Disclosure Campaign' 2023	CDP	H1 2023	Actief	Zie voorgaand verslag
Collectief dialoog	Collectief dialoog 'Global Plastic Treaty' van WNF en 'Ellen McArthur Foundation' met de VN over wereldwijde aanpak plastic vervuiling	WNF en Ellen McArthur Foundation	H1 2023	Actief	Zie voorgaand verslag

Type	Naam initiatief	Samenwerkingsverband	Start	Status H2 '23	Lees meer
Collectieve dialoog	Collectieve engagement met Australië op het thema klimaat	PRI	H2 2022	Actief	Klik hier
Collectieve dialoog	Dutch Climate Coalition	Dutch Climate Coalition	H2 2022	Actief	Zie voorgaand verslag
Collectieve dialoog	Collectieve dialoog over arbeidsomstandigheden in de vleesverwerkende industrie	FAIRR	H1 2022	Actief	Zie voorgaand verslag
Collectieve dialoog	Collectieve dialoog over verduurzaming aquacultuur	FAIRR	H1 2022	Actief	Zie voorgaand verslag
Collectieve dialoog	Ceres Food Emissions 50	Ceres	H1 2022	Actief	Zie voorgaand verslag
Collectieve dialoog	Climate Action 100+	IGCC, UN PRI, AIGCC, Ceres	H2 2017	Actief	Klik hier

In tabel 12 hieronder staan de organisaties en initiatieven waar Achmea of een Achmea entiteit namens Achmea lid van is of heeft ondertekend.

Tabel 12: Lidmaatschappen en commitments

Naam	Rol	Organisatie	Sinds
Longterm Investors in People's Health (LIPH)	Ondertekenaar	ShareAction	2022
DNB Klimaatadaptatie	Lid Werkgroep	DNB (Platform voor Duurzame Financiering)	2022
Healthy Markets Initiative	Ondertekenaar	ShareAction	2021
Energy Efficient Mortgage Netherlands Hub	Lid	EEM NL Hub	2021
Finance for Biodiversity Pledge	Ondertekenaar	Finance for Biodiversity Foundation	2021
Partnership for Biodiversity Accounting Financials (PBAF)	Supporter	PBAF	2021
Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	Lid	FAIRR	2019
Klimaatcommitment financiële sector	Ondertekenaar	Klimaatcommitment financiële sector	2019
Access to Nutrition Initiative (ATNI)	Lid	Access to nutrition Initiative	2018
Investor Alliance for Human Rights	Lid	ICCR	2018

Naam	Rol	Organisatie	Sinds
Platform Living Wage for Financials (PLWF)	Lid	Platform Living Wage Financials (PWLF)	2018
Investor Decarbonisation Initiative	Ondertekenaar	ShareAction	2018
Workforce Disclosure Initiative (WDI)	Ondertekenaar	ShareAction	2018
Tobacco Free Finance Pledge	Ondertekenaar	UNEPFI	2018
IMVO convenant	Lid	SER, Verbond van Verzekeraars, ZN en diverse NGO's	2018
Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO)	Lid	VBDO	2017
DNB Partnership for Carbon Accounting Financials	Lid Werkgroep	DNB (Platform voor Duurzame Financiering)	2017
DNB SDG-impactmeting	Lid Werkgroep	DNB (Platform voor Duurzame Financiering)	2017
Climate Action 100+	Ondertekenaar	IGCC, UN PRI, AIGCC, Ceres	2017
Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF)	Ondertekenaar	PCAF	2015
Paris Pledge for Action	Ondertekenaar	Diversen	2015
Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB)	Investor & participant member	GRESB	2011
Carbon Disclosure Project (CDP)	Ondertekenaar	CDP	2009
UN PRI	Ondertekenaar	UNPRI	2007

Engagement met overheden

Achmea voert ook engagement met overheden. Dit type engagement verschilt van engagement met bedrijven in dat de positie van een belegger ten opzichte van een overheid fundamenteel verschilt van de positie ten opzichte van een (beursgenoteerd) bedrijf. Een belangrijk aandachtspunt in engagement activiteiten met overheden is de afweging tussen het uitoefenen van invloed als belegger en het respecteren van democratische processen. Daarbij is dit type engagement niet een lobby activiteit. Een belangrijk verschil met lobbyen is dat bij engagement met overheden niet het eigen belang voorop staat, maar juist het behalen van maatschappelijke doelen.

We kiezen voor een 2 sporenbeleid voor onze engagement met overheden. Ten eerste inventariseren en screenen we relevante collectieve initiatieven voor engagement met overheden die zijn geïnitieerd door andere investeerders en andere partijen. Zo zijn we deelnemer geworden van een coalitie institutionele beleggers, geleid door de UNRPI, die het gesprek met de Australische overheid aangaat over het halen klimaatdoelen uit het Parijs-akkoord. (Zie tabel 9)

Ten tweede nemen we als Achmea ook zelf het initiatief voor het voeren van engagement met overheden. Zo werken wij momenteel aan een engagement traject op het thema Tabakspreventie. Het gebruik van Tabak heeft namelijk een wereldwijd negatief effect op de gezondheid. Het tabakspreventie is dan ook niet voor niks een belangrijk onderwerp binnen de Sustainable Development Goals. In dit traject bouwen we aan een coalitie van gelijkgestemde institutionele beleggers en zullen we de tweede helft van 2023 onze engagement starten.

Engagement met vermogensbeheerders

Achmea maakt gebruik van verschillende vermogensbeheerders om haar beleggingsbeleid uit te voeren. De uitvoering van het MVB-beleid vindt vooral plaats middels afspraken in de beleggingsmandaten met deze vermogensbeheerders. Dit betreft bijvoorbeeld het uitvoeren van ons uitsluitingsbeleid, maar ook het behalen van onze CO₂-reductiedoelstellingen. Ook verwachten we van onze vermogensbeheerders dat zij, waar mogelijk, ESG-informatie in het beleggingsproces van onze beleggingsmandaten integreren. Of vermogensbeheerders zich ook houden aan de concrete afspraken die gemaakt worden in mandaatrichtlijnen wordt gemonitord via het zogenaamde mandaat compliance.

Vermogensbeheerders hebben ook een eigen MVB-beleid. Dat beleid is vooral van belang wanneer Achmea in fondsen belegd. Een exacte toepassing van het Achmea MVB-beleid is in het geval van fondsbeleggingen niet altijd mogelijk. Achmea selecteert vermogensbeheerders mede op basis van hun MVB-beleid. Hierbij geldt het MVB-beleid van Achmea als kader. Waar het MVB-beleid van geselecteerde vermogensbeheerders afwijkt van Achmea's MVB-beleid stimuleert Achmea de betreffende vermogensbeheerder om tot aansluiting te komen. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het toepassen van de uitsluitingenlijst binnen alle beleggingscategorieën, maar ook de dialoog met de hypotheekmanagers over onze sociale-, milieu- en governance doelen valt hieronder.

UITGELICHT:

MAN Group (Hedgefonds)

In de tweede helft van 2023 hebben er gesprekken tussen Achmea, Achmea IM en MAN Group plaatsgevonden om er voor te zorgen dat er CO₂ cijfers opgenomen worden in de kwartaalijkse rapportages en zodat Achmea deze in de toekomst kan gaan opnemen in jaarverslagen.

Binnen de hedgefonds bestaan er verschillende beleggingsstrategieën, die zich niet allemaal lenen voor CO₂-meting. Global Macro strategieën spelen via derivaten als futures en forwards in op globale en macro-economische ontwikkelingen en trends en zijn daardoor naar onze mening vooralsnog ongeschikt voor CO₂-meting. Equity Market Neutral strategieën waarbij zowel long als short posities in aandelen worden ingenomen, lenen zich er echter wel voor.

Hoewel er op dit moment nog geen PCAF standaard bestaat voor het meten van CO₂ binnen hedgefonds, vindt Achmea het belangrijk om de voetafdruk al in kaart te gaan brengen en zijn afspraken met MAN Group gemaakt voor aanlevering van CO₂-data voor Equity Market Neutral strategieën. Voor de methodiek maken we gebruik van aanbevelingen die gedaan zijn in een onderzoek van MSCI: ESG Reporting in Long-Short Portfolios

<https://www.msci.com/www/research-report/esg-reporting-in-longshort/03136460396>

Stembeleid & Corporate Governance

Achmea belegt onder andere in beursgenoteerde ondernemingen en is daardoor ook aandeelhouder. Door actief gebruik te maken van aandeelhoudersrechten kan Achmea invloed uitoefenen op ondernemingen. Het gaat hierbij om het benoemen van bestuurders, het goedkeuren van jaarstukken en in sommige gevallen kan Achmea zich uitspreken over het beloningsbeleid. Achmea doet dit onder andere door deel te nemen aan de besluitvorming op de aandeelhoudersvergaderingen (stemmen).

De Nederlandse Corporate Governance Code schrijft voor dat institutionele beleggers zoals verzekeraars een beleid hebben ten aanzien van het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van beursgenoteerde ondernemingen waarin zij beleggen. Daarbij wordt van de institutionele belegger gevraagd om minstens eenmaal per jaar aan te geven hoe invulling wordt gegeven aan het stembeleid. Daarnaast stelt de Corporate Governance Code dat de institutionele belegger minimaal eenmaal per kwartaal moet aangeven hoe hij stemde op de aandeelhoudersvergaderingen.

Achmea IM voert ons stembeleid uit en past voor elke steminstructie ons eigen 'op maat gemaakte' stembeleid toe. Achmea IM maakt bij het uitoefenen van stemrechten gebruik van het stemplatform en analyses van Institutional Shareholder Services (ISS). Voordat de definitieve stem wordt uitgebracht analyseren we een selectie van de voorstellen op individuele basis. Het

uiteindelijke besluit wordt genomen op basis van de specifieke feiten en omstandigheden van het agendapunt.

Ons stembeleid wordt tenminste jaarlijks geactualiseerd. Op de website zijn de volgende documenten te vinden:

1. Stembeleid
2. Rapportagetool waarbij gerapporteerd wordt hoe gestemd is per aandeelhoudersvergadering

Tot en met eind 2022 publiceerde Achmea jaarlijks ook een Verslag Verantwoord en Betrokken Aandeelhouderschap. In 2023 is dit verslag naar aanleiding van de herziening van de Nederlandse Corporate Governance Code geëvalueerd en is geconcludeerd dat publicatie niet langer nodig is. Via onze MVB halfjaarverslagen, het Voting Disclosure Systeem en ons stembeleid sluiten we aan bij de bepalingen in de Nederlandse Corporate Governance Code en de Nederlandse Stewardship Code.

Stemgedrag Achmea

De tweede helft van het jaar is altijd een rustige stemperiode. In het vierde kwartaal vindt in Australië en Nieuw-Zeeland de piek van het aandeelhoudersvergaderingen seizoen plaats.

Aandeelhoudersvoorstellen

Wij stemden in het afgelopen halfjaar op 97 vergaderingen op totaal

Tabel 13: Regionale verdeling stemactiviteiten H2 2023

Land	#	Land	#
Australië	17	Jersey	1
Canada	3	Nederland	1
Frankrijk	1	Nieuw-Zeeland	1
Hong Kong	5	Singapore	2
Ierland	1	Spanje	1
Israël	7	Zwitserland	4
Italië	2	Verenigd Koninkrijk	11
Japan	4	Verenigde Staten	36

In 22% van de gevallen stemden wij tegen het door het management voorgestelde advies. In tabel 14 is een verdeling opgenomen van de verschillende soorten onderwerpen.

Tabel 14: Overzicht tegen stemmen per categorie

Categorie	#	% Tegen	Toelichting
Aandelen gerelateerd	57	9%	Uitgifte aandelen, speciale rechten, share classes
Audit gerelateerd	66	0%	Benoeming en fees accountants
Beleggingsfondsen	n.v.t.	n.v.t.	Bepalingen beleggingsfondsen
Beloning	189	51%	Beloningsbeleid, beloning, say on pay
Benoemingen	612	16%	Benoeming RvB, RvC
Bestuurders gerelateerd	27	11%	Benoeming, beloning commissies, aanpassen termijn bestuurders
Corporate Governance	n.v.t.	n.v.t.	Aandeelhoudersrechten, stembepalingen
Duurzaamheid	1	0%	Rapportages, verantwoordelijkheid, aandeelhoudersvoorstellen zowel klimaat als sociaal.
Klimaat	n.v.t.	n.v.t.	Say on Climate aandeelhoudersvoorstellen Klimaat
Niet-routinematig	2	0%	Proxy contest kosten, speciale rapporten, additionele allocatie
Geen research	19	100%	Agendapunten waar geen onderliggende documentatie voor aanwezig is vanuit de onderneming
Overig	3	0%	Notulen, agendapunten zonder research
Overname gerelateerd	21	5%	Statuten tegen overname, supermajority vote, control shares
Routine	53	8%	AGM bepalingen, dividend, belasting
Sociaal	5	0%	Goede doelen en politieke donaties, aandeelhoudersvoorstellen Sociaal
Statuten gerelateerd	21	10%	Aanpassen van de statuten
Strategische transacties	12	8%	Fusie overeenkomst, verkoop assets

De meeste voorstellen betroffen (her)benoeringen. Relatief gezien is het % 'tegen' stemmen het hoogst bij beloningen. De tegenstemmen bij beloningen betrof met name beloningsstructuren die als excessief, onvoldoende toegelicht en niet transparant genoeg beoordeeld worden, of waar een link met de prestaties van de onderneming ontbreekt. Dit kwam zowel terug in beloningsbeleid als beloningsverslagen. De categorie 'geen research' betreft grotendeels onderwerpen die te laat voor de agenda zijn aangemeld en waar geen onderliggende informatie voor aanwezig is die beoordeeld kon worden. Dit leidt ertoe dat het % 'tegen' stemmen hier 100% is.

Agenderingsrecht aandeelhouders

Op aandeelhoudersvergaderingen kunnen aandeelhouders een voorstel agenderen, mits wordt voldaan aan de voorwaarden van het lokaal geldende agenderingsrecht. Deze aandeelhoudersresoluties kunnen betrekking hebben op de thema's klimaat, biodiversiteit, gezondheid, arbeidsrechten, mensenrechten of goed bestuur enzovoort.

In het afgelopen halfjaar hebben wij 35 aandeelhoudersresoluties beoordeeld en onze stem uitgebracht. In tabel 15 staat een overzicht opgenomen van het aantal aandeelhoudersvoorstellen verdeeld per thema.

Wij toetsen de afzonderlijke aandeelhoudersvoorstellen op inhoud, wenselijkheid, werkbaarheid en effect. Wij zullen niet in alle gevallen voor een aandeelhoudersresolutie stemmen, ook al past deze binnen onze

speerpunthema's. Wanneer een aandeelhoudersvoorstel onvoldoende is onderbouwd, te voorschrijvend is of onevenredig belastend zullen wij tegen stemmen.

In [Bijlage D](#) worden illustratieve voorbeelden van aandeelhouders resoluties uitgebreider toegelicht:

Tabel 15: Overzicht tegen stemmen per categorie

Categorie	# (voor/tegen)	% Tegen
Audit gerelateerd	2	50%
Statuten gerelateerd	1	0%
Beloning	5	80%
Corporate Governance	3	0%
Benoeringen	3	100%
Bestuurders gerelateerd	1	0%
Duurzaamheid	4	100%
Klimaat	4	0%
Sociaal	12	17%

6. Impact maken

Achmea streeft ernaar met de beleggingsportefeuille positieve maatschappelijke impact te maken. In dit hoofdstuk geven wij inzicht in enkele onderdelen van onze beleggingsportefeuille waarmee wij positieve impact bereiken.

Green Bonds

Green Bonds zijn obligaties die zijn uitgegeven door overheden, internationale instellingen of ondernemingen, waarbij de opbrengsten expliciet worden gebruikt voor financiering van duurzame of 'groene' projecten. Deze projecten zijn gericht op het opwekken van hernieuwbare energie, het verbeteren van energie-efficiëntie in gebouwen, duurzaam transport, of duurzaam waterbeheer en afvalbeheer. Naast Green Bonds zitten er ook Sustainability Bonds en Social Bonds in de portefeuille. Sustainability Bonds zijn obligaties waarvan de opbrengsten worden gebruikt om een combinatie van groene en sociale projecten te financieren of te herfinancieren. Bij Social Bonds worden de opbrengsten gebruikt voor sociale projecten of activiteiten.

De totale marktwaarde aan Green Bonds per eind december 2023 € 1598 mln. is in tabel 16 onderverdeeld naar percentage binnen de betreffende beleggingscategorie.

Tabel 16: Green, Social en Sustainability Bonds exposure

Beleggingscategorie	Bedrag	Weging binnen beleggingscategorie
Staatsobligaties	€ 561 mln.	11,21%
Bedrijfsobligaties	€ 1037 mln.	13,78%
Totaal	€ 1598 mln.	12,76%

Vermeden CO₂

Door de beleggingen in Green Bonds worden er projecten gefinancierd die er voor zorgen dat er minder CO₂ wordt uitgestoten dan dat er zou worden uitgestoten zonder de realisering van die projecten. Deze vermindering in CO₂-uitstoot kan worden afgezet tegen het belegde vermogen in Green Bonds door Achmea en zo kan onze vermeden CO₂-uitstoot worden berekend. Helaas is deze informatie niet voor alle Green Bonds beschikbaar.

In 2023 was de totaal gerapporteerde vermeden CO₂-uitstoot voor de Achmea Green Bond portefeuille 95,64 ton CO₂ per miljoen geïnvesteerde euro per jaar.

Beoordelingsraamwerk

Achmea IM hanteert namens Achmea een eigen raamwerk voor het beoordelen van de mate waarin de obligatie als 'groen' kan worden gekwalificeerd. Dat betekent dat niet alle als Green Bond uitgegeven obligaties ook door ons als groen worden beoordeeld. Het beoordelingsraamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Ook toetst Achmea IM of de activiteiten voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR⁷ en de criteria voor duurzame economische activiteiten zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie⁸.

Daarbij is in het raamwerk ook de eis opgenomen dat de organisatie die een Green Bond uitgeeft een duidelijke visie heeft op haar eigen bijdrage aan het beperken van klimaatverandering. We verwachten van een onderneming dat de uitgifte van Green Bonds naadloos aansluit bij deze visie.

---

7 De Europese verordening inzake informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële dienstensector (EU) 2019/2088 ook wel bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) is sinds 10-3-21 van kracht. De SFDR beschrijft transparantieregels voor \duurzaamheid door financiële marktdeelnemers en adviseurs.

8 De Taxonomie (EU) 2020/852 biedt een classificatiesysteem waarmee partijen in de financiële sector kunnen beoordelen in welke mate zij ecologisch duurzaam beleggen, en waar die beleggingen zich precies op richten. Het uiteindelijke doel is het aanmoedigen van investeringen in duurzame activiteiten, zodat de EU tegen 2050 koolstofneutraal kan worden en haar klimaatveranderingsdoelstellingen kan halen.

Met het eigen raamwerk beoordelen we of een Green Bond voldoet aan:

1. Strategie
2. Gebruik van opbrengsten
3. Selectie en evaluatie van projecten
4. Beheer van opbrengsten
5. Rapportage verplichtingen

Achmea IM gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen voorafgaand aan het besluit tot investering. Ook tijdens de investeringsperiode wordt de kwaliteit van de Green Bond gemonitord. Op basis van de impactrapportages volgen we of de beoogde doelen worden gefinancierd, en of er adequaat over impact wordt gerapporteerd. Indien er relevante nieuwe informatie voorhanden is kan dit aanleiding geven om de beoordeling te herzien.

Gebruik van de opbrengsten gekoppeld aan SDG's

De SDG's worden in toenemende mate geaccepteerd en toegepast door de financiële sector, om de meer abstracte inzet op 'ESG' onderwerpen meer tastbaar en concreet te maken. De bijdrage aan duurzame ontwikkeling van met Green Bonds gefinancierde projecten, is te vertalen naar bijdrage aan de SDG's. De International Capital Market Association (ICMA) heeft in kaart gebracht hoe de verschillende categorieën gefinancierde activiteiten aansluiten bij de ontwikkelingsdoelen. Op basis van die duiding kunnen wij de volgende globale

relatie leggen tussen het overzicht van door de obligaties in de portefeuille gefinancierde activiteiten en de SDG's.

Tabel 17: Gebruik opbrengsten Green Bonds gekoppeld aan SDG's

%	Gebruik opbrengsten	SDG
22%	Hernieuwbare energie	7, 8, 9, 13
19%	Energie efficiëntie	7, 8, 9, 11, 13
7%	Duurzaam transport	9, 11, 13
1%	Circulaire economie	9,12
1%	Duurzaam waterbeheer	6, 13
0%	Afvalbeheer en preventie	12

UITGELICHT:

Voorbeeld Greenbond

ESB, een lers nutsbedrijf, heeft in oktober 2023 haar derde green bond uitgegeven ter waarde van 500 miljoen. ESB is voor het grootste deel in handen van de Ierse overheid. ESB is actief op de hele elektriciteitsmarkt, van opwekking via transmissie en distributie, tot levering aan klanten, naast het gebruik van netwerken om glasvezel te transporteren voor telecommunicatie. De green bond ondersteunt de klimaatstrategie om tegen 2040 klimaatneutraal te zijn. Het green bond raamwerk richt zich vooral op projecten in hernieuwbare energie, energie efficiëntie en elektriciteitsnetwerken. Alle projecten zijn in lijn met de EU Taxonomie. ESB zal enkel projecten financieren die binnen de komende 24 maanden starten, of in de afgelopen 24 maanden zijn gestart. De bond is voorzien van een second party opinion waarin Sustainalytics stelt dat het raamwerk aansluit bij de richtlijnen van de 'Green Bond Principles' 2021.

Achmea Dutch Health Care Property Fund

Achmea heeft € 75 mln. in het Achmea Dutch Health Care Property Fund geïnvesteerd. Dit beleggingsfonds, onder beheer bij Achmea Real Estate, belegt in duurzaam vastgoed voor zorgaanbieders en bewoners gericht op sociale inclusie en een gezonde woon- en werkomgeving. Hiermee dragen we bij aan betere zorg tegen lagere kosten.

Het Achmea Dutch Health Care Property Fund werd in 2023 eerste binnen de peer group Western Europe / Healthcare van de GRESB benchmark. Het Fonds verbeterde de score met één punt en kwam daarbij uit op 94 van de 100 punten.

Het Fonds heeft een eerste opzet gemaakt voor een nieuw impact framework. Hierin worden de doelen rondom het maken van impact verder uitgewerkt en is de impact die het Fonds maakt ook beter te meten en monitoren. In 2024 wordt dit verder uitgewerkt en gepresenteerd aan de participanten in het Fonds. Ook zullen de eerste maatregelen uit de hernieuwde CO₂-routekaart de komende jaren worden uitgevoerd. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de ambitie om in 2040 de CRREM-norm van 2050 voor energieverbruik te halen.

Het Fonds kocht twee projecten aan. De eerste betrof De Slinge in Assen. Het complex wordt gebouwd op de locatie van het huidige centrum De Slingeborgh en telt 176 intramurale zorgeenheden voor vooral oudere bewoners met een zware zorgvraag. Ondanks dat veel wordt ingezet op het scheiden van wonen en zorg is voor de zwaardere zorg dit soort locaties nog steeds noodzakelijk.

Deze acquisitie past in de visie van het Fonds om nieuwe, duurzame eenheden voor intramurale zorg te realiseren op verouderde zorglocaties. Het middengebied met een binnentuin wordt een ontmoetingsruimte voor bewoners, bezoekers én buurtbewoners uit de wijk. Het is een wijk waar veel senioren wonen en die graag een ontmoetingsruimte met faciliteiten nabij hebben. De sociale functie van het bestaande zorgcomplex wordt daarmee verder uitgebreid. Op deze manier wordt de continuïteit van de zorg gewaarborgd en de sociale functie van het nieuwe centrum in de wijk versterkt.

De tweede aankoop betreft het Hof van Jacob in Haarlem. Ook hier wordt op een oude zorglocatie nieuwbouw gerealiseerd. Naast een intramurale zorglocatie die door ouderenzorgorganisatie Sint Jacob in bezit wordt gehouden worden er 103 levensloopbestendige woningen, een eerstelijns gezondheidscentrum en een multifunctioneel wijkgebouw gebouwd. De 103 levensloopbestendige woningen bestaan uit 52 woningen in de sociale huur en 51 woningen in het middensegment. Het wijkgebouw biedt ruimte aan een kinderdagverblijf, een ontmoetingsruimte, ruimte voor maatschappelijke horeca en het hoofdkantoor van Sint Jacob.

Hier worden verschillende functies gecombineerd waardoor er een levendige wijk ontstaat voor mensen met en zonder zorgvraag. Functiemenging creëert verbinding en verbinding creëert zicht op de zorgvraag. Deze zichtbaarheid van de zorgvraag draagt bij aan bestrijding van eenzaamheid, hulp bij de zorgvraag en een lagere zorgvraag.

Binnen de bestaande portefeuille heeft in het object De Buurt in Utrecht de ingebruikname van het event space plaatsgevonden. Hier heeft On The Move Sportvrienden het Younity concept gerealiseerd. Het is een nieuwe plek waar Utrechtse jongeren rondom urban sport, muziek en events elkaar ontmoeten, elkaar inspireren en hun talenten ontwikkelen. Een actieve community voor, door en met jongeren waar je makkelijk even kan aanwaaien. Omdat het deels gaat om kwetsbare jongeren, is het ook een plek waar je terecht kan voor ondersteuning. Een plek voor een goed gesprek, antwoorden op vragen, coaching of therapie. Een belangrijke maatschappelijke component van Younity is de persoonlijke ontwikkeling van jongeren en de ontwikkeling van hun sociale vaardigheden.

Het concept heeft tot doel om de leefbaarheid in de wijk Overvecht te bevorderen, jongeren te verbinden, te helpen en bij elkaar te brengen.

Infrastructuur

De beleggingscategorie infrastructuur leent zich bij uitstek voor het realiseren van positieve impact op onder andere de thema's Klimaatverandering en de Energietransitie. Dit zijn thema's die goed aansluiten op SDG 7 (Betaalbare en Duurzame Energie) en SDG 13 (Klimaatactie).

De belangrijkste doelstelling uit het klimaatakkoord van Parijs is het klimaatneutraal zijn in 2050. Om deze doelstelling te behalen is onder andere de transitie naar duurzame energie noodzakelijk. Achmea wil via haar infrastructuurportefeuille bijdragen aan de energietransitie door middel van (doel)investeringen in de duurzame energie sector. In 2022 is daarom besloten om de normallocatie voor duurzame energie binnen de infrastructuurportefeuille te verhogen van 10% naar 35%. Achmea draagt hiermee bij aan de verhoging van het aandeel duurzame energie in de energiemix en reductie van de CO₂-uitstoot. Achmea meet en rapporteert nog niet over de CO₂-emissies (en besparing) van de infrastructuurportefeuille, door een gebrek aan data. Het voornemen is om in 2024 te onderzoeken of deze meting ingericht kan worden.

Voortgang

Eind 2022 is een grote stap gezet richting de normallocatie voor duurzame energie met een commitment van € 55 mln. in het Achmea IM Climate Infrastructure Fund. Dit SFDR-artikel 9 fonds investeert hoofdzakelijk in nieuw te bouwen Europese duurzame energieprojecten. Het fonds heeft als doel de energietransitie in Europa te

versnellen door middel van het opbouwen van een goed gediversifieerde portefeuille van hoofdzakelijk wind-, zonne- en waterkracht energieprojecten. Daarnaast heeft het fonds ook ruimte om te investeren in energieopslag en -efficiëntie en beoogt het ook minimaal 10-20% in Nederland te investeren. Het fonds heeft haar eerst twee investeringen gedaan. Het betreffen belangen in een groot operationeel onshore windpark in Noorwegen en in een onshore windpark in aanbouw in Litouwen. De projecten wisten in 2023 tot eind Q3 in totaal 40.215 ton aan CO₂ te vermijden. De hoeveelheid groene stroom die werd geproduceerd kan ca. 38.000 huishoudens van elektriciteit voorzien.

Het project in Litouwen betreft een 74 MW onshore windenergieproject nabij Akmene, in de provincie Siaulia. De bouwfase van het project is gestart in september 2022 en zal naar verwachting medio 2024 worden afgerond. Het project beschikt over twaalf Vestas windturbines met een capaciteit van elk 6,2 MW. Vestas is verantwoordelijk voor de constructie van het project en neemt tevens het operationele management na oplevering over. Het project profiteert van goede windomstandigheden en heeft een verwachte operationele levensduur van 35 jaar. Voor het project is een lange termijn stroomafnamecontract gesloten met het lokale staatsenergiebedrijf voor een groot deel van de verwachte energieproductie. Het is de bedoeling dat het windpark gedurende de gehele looptijd van het project een bijdrage per MWh doneert ten gunste van sociale projecten en milieubescherming in de lokale gemeenschap.

In de aankomende jaren zal Achmea gefaseerd aanvullende investeringen doen in infrastructuurfondsen om de portefeuille uit te breiden en om haar ambities op het gebied van klimaat te realiseren. Aan het eind van 2023 lag het aandeel duurzame energie binnen de portefeuille rond de beoogde 35%.

Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB)

In 2023 namen vijf van de acht actieve infrastructuurfondsen binnen de infrastructuurportefeuille van Achmea deel aan het jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) Infrastructure onderzoek. Doel van deze internationale benchmark is om eenduidig de duurzaamheidsprestaties van infrastructuur fondsen en bedrijven met elkaar te kunnen vergelijken. De Achmea infrastructuurportefeuille behaalde in 2023 een GRESB-score van 88 punten (met een maximum van 100). Dit is beter dan het GRESB-gemiddelde van 83 en een gelijke score ten opzichte van 2022 toen eveneens een score van 88 punten werd behaald.

Leningen Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Achmea heeft voor € 970 mln. aan leningen uitstaan bij Nederlandse woningcorporaties via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

De opbrengsten van een WSW-lening worden door woningbouwcorporaties gebruikt om sociale huurwoningen te bouwen en te renoveren. De Nederlandse overheid staat, via het WSW, garant voor de leningen bestemd voor sociale woningbouw.

Het gebrek aan sociale huurwoningen in combinatie met hoge huizenprijzen maakt dat de woningnood niet meer zo groot is geweest sinds de Tweede Wereldoorlog. Van woningbouwcorporaties wordt verwacht dat zij in de komende jaren een aanzienlijke hoeveelheid woningen bij zullen bouwen. Achmea beschouwt deze leningen als beleggingen met een positieve impact. Door leningen te verstrekken via het WSW levert Achmea een bijdrage aan het behalen van Sustainable Development Goals (SDG's) 11 en 13.

SDG 11: WSW-leningen mogen door woningcorporaties enkel besteed worden aan activiteiten die vallen onder hun diensten van algemeen economisch belang (DAEB). Deze diensten omvatten het voorzien in betaalbare huurwoningen voor mensen met minimuminkomens. Zo dragen deze leningen bij aan het behalen van sociale doelstellingen.

SDG 13: Woningcorporaties in Nederland spelen een belangrijke rol in het halen van de nationale klimaatdoelen. Woningcorporaties spannen zich in om de energiestaat van de woningvoorraad significant te verbeteren door middel van isolatie, het opwekken van hernieuwbare energie en het verminderen of stoppen van het gasverbruik. Om deze inspanningen te financieren zijn grote investeringen nodig die mede dankzij WSW-leningen kunnen worden gedaan. Zo dragen deze leningen bij aan het behalen van klimaatdoelstellingen.

Tabel 18: Samenstelling WSW-leningen portefeuille⁹

Indicatoren	2021	2022	2023
Aantal woningcorporaties	67	67	67
Aantal leningen	108	108	108
Gemiddelde energielabel ¹⁰	B	B	B
Gemiddelde CO ₂ -voetafdruk (kg/m ²) ¹¹	18,03	18,14	17,44

Green Shipping Fund

Achmea heeft € 95 mln. gecommitteerd voor een ECA-gedekte lening aan het Green Shipping Fund (GSF)¹². Het GSF verschaft leningen aan voorlopers in de scheepvaart industrie met het doel om hen te ondersteunen in het terugbrengen van emissies (CO₂, NO_x, SO_x en fijnstof). Enkel schepen die meetbaar bijdragen aan het behalen van de emissiedoelstellingen van de International Maritime Organisation (IMO) komen in aanmerking voor financiering. Voorwaarde hierbij is dat schepen minimaal 20% lagere emissies hebben dan de huidige IMO emissiestandaard. Hiermee voldoen de betreffende schepen aan de voorwaarden om als duurzame economische activiteit te worden geclassificeerd onder de

9 Bron: Achmea IM, ultimo 2023

10 Op basis van vrijwillige en onvolledige rapportage door woningcorporaties

11 Op basis van vrijwillige en onvolledige rapportage door woningcorporaties

12 ECA's of Export Credit Agencies zijn door de overheid gefinancierde organisaties die zijn opgezet om export door bepaalde sectoren te ondersteunen.

13 Fijnstof

definitie van de EU Taxonomie. Het GSF draagt ook bij aan het behalen van SDG 7 (Betaalbare en Duurzame Energie) en SDG 13 (Klimaatactie).

Door de emissies van de gefinancierde schepen te vergelijken met de IMO emissiestandaard kunnen 'vermeden emissies' worden vastgesteld. Het GSF rapporteert hierover:

Door de emissies van de gefinancierde schepen te vergelijken met de IMO emissiestandaard kunnen 'vermeden emissies' worden vastgesteld. Het GSF rapporteert hierover:

Tabel 19: Vermeden emissies Green Shipping Fund in H2 2023

Emisiebron	Q3 2023	Q4 2023	Totaal
CO ₂ (mt)	1,970.79	2,113.04	4,083.83
SO _x (kg)	11,855.10	13,143.16	24,998.26
PM (kg) ¹³	1,490.77	1,628.19	3,118.96
NO _x (kg)	26,983.91	29,103.40	56,087.31

Impactfondsen

Achmea heeft in de beleggingsportefeuille ook een plaats ingeruimd voor impactfondsen. Bij dit type beleggingen gaat de maatschappelijke impact hand in hand met een acceptabel financieel rendement. In totaal bedraagt de waarde van de vijf impactfondsen € 42 mln. per eind december 2023. De impactfondsen sluiten aan bij maatschappelijke thema's die Achmea als Nederlandse coöperatieve verzekeraar belangrijk vindt

Tabel 20: Overzicht impactfondsen per eind december 2023

Fonds	Thema	SDG's	Marktwaarde € mln.
Triodos Microfinance Fund	Inclusieve financiering	1-5, 7-10, 16	12
Triodos Food Transition Europe Fund	Natuur & Milieu	12, 15	11
Leapfrog Financial Inclusion Fund	Inclusieve financiering	1-5, 7-10, 16	10
Women World's Banking Fund	Inclusieve financiering	1-5, 7-10, 16	5
Investment Fund for Health in Africa (IFHA-II)	Gezondheid	3, 8	4
Totaal			42

Triodos Microfinance Fund

Dit fonds verstrekt leningen en aandelenkapitaal aan MFI's (Micro Finance Institutions) in Zuid-Amerika, Afrika, Azië en Oost-Europa. Deze instellingen richten zich niet alleen op microfinanciering aan kleine zelfstandigen, maar ook op leningen aan het midden- en kleinbedrijf (SME). Deze leningen bereiken achtergestelde groepen en SME's die geen toegang tot banken hebben. Op deze manier versterkt inclusieve financiering de lokale economieën door stimulering van het ondernemerschap en het scheppen van banen. Het fonds plaatst een extra accent op MFI's die zich bezighouden met innovatieve digitale producten ('fintech' oplossingen).

Tabel 21: Triodos Microfinance Fund - Impact Indicatoren ¹⁴

Indicatoren sociale impact	
Omvang fonds	€ 458 mln.
Aantal leningen gefinancierd	97
% leningen aan klanten uit agrarische gebieden	73%
% leningen aan vrouwen	80%
Gemiddelde omvang van een lening	€ 2.409

14 Triodos Microfinance Fund Factsheet June 2023

Triodos Food Transition Europe Fund

Het fonds kent als belangrijkste doelstelling de promotie van duurzame consumptie en productie. Om dit te realiseren, investeert het fonds via aandelenkapitaal in toonaangevende en innovatieve Europese bedrijven op het gebied van organische producten en diensten.

Tabel 22: Triodos Food Transition Europe Fund - Impact indicatoren

Indicatoren sociale impact	
Omvang fonds ¹⁵	€ 59 mln.
Aantal bedrijven in portefeuille	11
Hectare biologische landbouwgrond ¹⁶	1,277
Omzet van verkochte organische producten (maatstaf bijdrage aan de waardeketen)	€ 174 mln.

Leapfrog Financial Inclusion Fund-II

Het Financial Inclusion Fund-II van LeapFrog is in 2013 gelanceerd. Dit is een private equity fonds dat zich vooral richt op het bereiken van impact in Azië en Afrika. Het fonds investeert in bedrijven die verzekeringen en andere financiële diensten (vooral leningen) aanbieden aan mensen met een laag inkomen en mensen die financieel zijn buitengesloten. Binnen de aangeboden diensten zitten

15 Triodos Food Transition Fund Quarterly Report Q1 2023

16 Triodos Food Transition Europe Fund Impact Report 2022

ook gezondheidszorg diensten en pensioenopbouw. De missie van het fonds is om te investeren in bedrijven die gezamenlijk in 10 jaar tijd 50 mln. 'emerging' consumenten kunnen bereiken en zowel een sociaal als financieel rendement nastreven (Profit with Purpose).

Doel van Leapfrog is om in 2030 minimaal 1 miljard mensen te bereiken die ze kunnen helpen met essentiële diensten op het gebied van financiële dienstverlening en gezondheidszorg. Hiervoor is een samenwerking aangegaan met het Singaporese staatsinvesteringsfonds Temasek. Dit fonds heeft een belang in de beheermaatschappij van Leapfrog genomen en heeft hierbij tevens een zetel in de investeringsraad. Temasek zal bovendien minimaal USD 500 miljoen investeren in transacties/fondsen van Leapfrog. Temasek heeft zelf een actief ESG-beleid en is wereldwijd actief.

Het fonds waarin wij deelnemen telt vijf gerealiseerde investeringen en zeven actieve bedrijven in de groeifase. Van de actieve investeringen is het merendeel actief binnen de bredere financiële dienstverlening waaronder leningen, sparen en pensioenen. Drie bedrijven zijn actief binnen verzekeringen. De resterende investeringen in het fonds zijn actief in India, Indonesië, Sri Lanka, Ghana, en Thailand. Via de portefeuillebedrijven is het aantal 'emerging' consumenten met een factor 5,4x gegroeid tot 156 miljoen. De doelstelling om 50 miljoen 'emerging' consumenten te bereiken is daarmee reeds ruim behaald.

Tabel 23: Leapfrog Financial Inclusion Fund-II - Impact indicatoren¹⁷

Indicatoren sociale impact	
Omvang fonds	\$ 400 mln.
Aantal actieve investeringen in bedrijven	7
Aantal landen waarin fonds actief is	13
Aantal bereikte consumenten	156 mln.
Aantal banen bij bedrijven in portefeuille	41.267

Women World's Banking Capital Partners Fund (WWBCP Fund)

Dit private equity fonds is gestart in 2012. Zoals de naam aangeeft, richt het fonds zich primair op het verbeteren van de positie van de vrouwen in ontwikkelingslanden. WWB Asset Management en Triodos zijn de twee managers van het fonds. Triodos is hierbij betrokken vanwege de langjarige expertise met microfinanciering en het grote netwerk in ontwikkelingslanden. Het fonds is opgebouwd uit investeringen in microfinance instellingen. Deze MFI's zijn actief in India, Colombia, Bolivia, Tajikistan, en Jordanië. De investeringsperiode voor dit fonds liep af medio 2018. Er vinden dus geen nieuwe investeringen meer plaats. De focus ligt nu op een goede exit strategie voor de bestaande posities. Gedurende de holding period van de portefeuille ondernemingen heeft het fonds grote stappen gemaakt op het gebied van 'gender performance'. Zo is het aantal vrouwen dat bereikt wordt met ruim 100% gestegen. Gestimuleerd door WWB is ook het verschil in omvang van leningen verstrekt naar vrouwen en mannen fors gedaald.

17 Bron: Leapfrog Investments Quarterly Investor Report Q1 2023

Tabel 24: WWBCP Fund - Impact indicatoren¹⁸

Indicatoren sociale impact	
Omvang fonds	\$ 33 mln.
Aantal investeringen in MFI's	3
% vrouwen onder de eindklanten	50%
% Stijging van vrouwen onder eindklanten tijdens investering	101%

Investment Funds for Health in Africa-II (IFHA)

Dit is een private equity fonds dat is gestart in 2014. De focus van het fonds ligt op het bevorderen van de gezondheidszorg in Afrika. Het fonds kan investeren in zorgaanbieders (ketens van ziekenhuizen en klinieken), zorgverzekeraars, handelsmaatschappijen in zorgproducten en ook in medisch onderwijs. De portefeuille is opgebouwd uit investeringen in zorgaanbieders in Nigeria (Hygeia Nigeria en CIEL Healthcare), in Mauritius, Uganda en een ziekenhuis in aanbouw in Kenia (Nairobi Greenfield Hospital). Daarnaast zijn investeringen gedaan in Triviron Healthcare (medische apparatuur in Kenya, Uganda, Zuid-Afrika en Nigeria), Batswadi (laboratorium materiaal, Zuid-Afrika), Neuberg Global Labs (test laboratoria in Zuid-Afrika) en Chiromo Lane Medical Centre (psychiatrische zorgverlener in Kenia).

¹⁸ Bron: Social Performance Report, mei 2023

¹⁹ Bron: IFHA-II Management Annual ESD Performance Report 2023 (voorlopige informatie, opgevraagd bij IFHA)

Tabel 25: IFHA II - Impact indicatoren¹⁹

Indicatoren sociale impact	
Omvang fonds	\$ 149,5 mln.
Aantal investeringen	9 (waarvan 7 actieve investeringen)
Aantal medische handelingen	Nog niet bekend voor 2023
Aantal ziekenhuizen in portefeuille	6
Aantal klinieken in portefeuille	67 (+15 enkel actieve investeringen)
Aantal banen bij de instellingen in portefeuille	Nog niet bekend voor 2023

7. Rapporteren

Op onze website (www.achmea.nl) vertellen wij uitgebreid wat wij doen. Hier staat ons beleid en zijn diverse rapportages te vinden. Daarnaast is Achmea regelmatig in gesprek met stakeholders, zoals maatschappelijke instellingen, de overheid en onze klanten en maken we bijvoorbeeld deel uit van het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen convenant (IMVO) van de verzekeringssector. Wij laten ons MVB-beleid beoordelen door de UN PRI, Eerlijke Verzekeringswijzer en het VBDO.

Op de website van Achmea plaatsen wij de volgende rapportages, die periodiek worden ge-update:

Klimaat Transitieplan

Achmea heeft zich via het Klimaatcommitment van de Financiële Sector gecommitteerd aan de klimaatdoelen van Parijs. Achmea is zich bewust van de belangrijke functie die financiële instellingen innemen in de overgang naar een CO₂-neutrale samenleving. Wij hebben daarom ambitieuze doelen gesteld. In december publiceerden we ons Klimaat Transitieplan. Hierin beschrijven we voor de meest relevante beleggingsklassen onze CO₂-reductie doelstellingen en welke acties Achmea onderneemt om deze doelen te bereiken.

Halfjaarverslag Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

In dit verslag rapporteren wij hoe wij invulling geven aan de verschillende MVB instrumenten zoals uitsluiten, dialoog met ondernemingen, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en impact beleggingen. In het verslag geven we tevens aan wat de voortgang is op onze kernthema's en wat de recente ontwikkelingen zijn op het gebied van MVB en wat dit betekent voor Achmea. Achmea stapt over op een jaarlijkse frequentie voor het MVB verslag. Het volgende verslag zal over het volledige jaar 2024 gaan.

Daarnaast publiceren wij diverse documenten met lijsten en overzichten die relevant zijn voor onze MVB activiteiten:

Voor beleggingen uitgesloten landen en ondernemingen

Op halfjaarlijkse basis wordt de uitsluitingslijst van Achmea geactualiseerd en gepubliceerd op onze website.

Top 25 Beleggingen - Corporates

Dit overzicht beslaat onze 25 grootste exposures naar bedrijven.

Top 25 Beleggingen - Staatsobligaties

Dit overzicht beslaat onze 25 grootste exposures naar centrale overheden.

Voting Disclosure Systeem

Op onze website geven wij toegang tot ons Vote disclosure systeem (VDS), een online rapportagetool waarin wij laten zien hoe wij hebben gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. De stemverslagen vanaf 1 september 2014 zijn hier op bedrijfsnaam of datum van de aandeelhoudersvergadering op te zoeken.

Beleggingen uitgesplitst naar bedrijfsactiviteit (NACE)

Met deze lijst geven wij inzicht in de sectoren waarin Achmea belegt. We hanteren een indeling conform de zogenaamde NACE codering (Nomenclature générale des Activités économiques). Dit is een classificatie die door de Europese Unie en haar lidstaten gebruikt wordt om economische activiteiten in te delen naar secties, afdelingen, groepen en klassen. Achmea rapporteert tot op het meest gedetailleerde : de NACE Niveau 4 sector classificatie.

Beleid

Ook zijn ons Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid en daaraan gerelateerde documenten te vinden op de website van Achmea:

- Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid
  - Bijlage A: Achmea MVB themabeleid
  - Bijlage B: Due diligence proces
  - Bijlage C: Uitsluitingenbeleid van ondernemingen en landen
- Engagement Guidelines
- Corporate Governance en Stembeleid

Bijlage A: Normatieve dialogen

Mensenrechtenschendingen

Mensenrechtenschendingen kunnen betrekking hebben op de activiteiten van ondernemingen in landen met controversiële regimes. Door hun activiteiten in deze landen genereren de ondernemingen inkomsten voor de betreffende regimes, die deze inkomsten vervolgens vaak niet ten goede laten komen aan de lokale bevolking.

Daarnaast komt het voor dat lokale gemeenschappen direct worden geschaad door de activiteiten van de ondernemingen. Andere voorbeelden van schendingen op het gebied van mensenrechten zijn onrechtmatigheden tegen de lokale bevolking door personeel of ingehuurd veiligheidsdiensten van ondernemingen.

Het doel van deze dialogen is het opheffen van de geconstateerde of vermeende mensenrechtenschendingen. Daarnaast vragen we de onderneming beleid, processen en rapportages te ontwikkelen die verband houden met het voorkomen van nieuwe mensenrechtenschendingen.

Arbeidsnormenschendingen

Structurele schendingen van arbeidsnormen kunnen betrekking hebben op kinderarbeid en andere vormen van gedwongen arbeid in de ketens van toeleveranciers van ondernemingen.

Ook discriminatie van bijvoorbeeld zwangere vrouwen of personeel met een bepaalde etnische achtergrond komt voor, zowel binnen ondernemingen zelf als binnen de ketens van toeleveranciers.

Het doel van dit engagementthema is het opheffen van de geconstateerde of vermeende arbeidsnormenschending. Daarnaast vragen we de onderneming beleid, processen en rapportages te ontwikkelen die verband houden met het voorkomen van nieuwe arbeidsnormenschendingen.

Milieuschendingen

Structurele schendingen van milieunormen kunnen betrekking hebben op het tegenwerken van klimaatdoelstellingen, het bijdragen aan illegale ontbossing, het bijdragen aan verlies van biodiversiteit, en bijdragen aan vervuiling van luchtkwaliteit, bodemkwaliteit en waterkwaliteit. Ook de afwezigheid van milieu impact beoordelingen of slecht afval management kan reden zijn voor het vaststellen van een normschending.

Het doel van dit engagementthema is het opheffen van de schendingen van de UN Global Compact en de OESO- richtlijnen en het ontwikkelen van beleid, systemen en rapportages die verband houden met het voorkomen van nieuwe milieuschendingen.

Anti-corruptieschendingen

Omkoping en corruptie zijn niet verenigbaar met goed ondernemingsbestuur en hebben een negatieve invloed op de (creatie van) aandeelhouderswaarde. Het leidt tot nadelige economische, sociale en politieke uitkomsten.

Eén van de universele principes van de UN Global Compact en OESO-richtlijnen is gericht op het tegengaan van corruptie. Dit principe roept ondernemingen op preventieve en handhavingsmaatregelen te nemen en een effectief systeem op te zetten voor de bestrijding van corruptie.

Dit engagementthema heeft als doel het anti-corruptiebeleid en de maatregelen tegen corruptie bij ondernemingen te verbeteren. Daarnaast moet ook voldoende duidelijk worden gemaakt welke acties worden ondernomen tegen werknemers, agenten en onderaannemers die betrokken zijn bij beschuldigingen in verband met corruptie. Hierbij is het belangrijk dat er transparant wordt gecommuniceerd over verrichte onderzoeken en over doorgevoerde veranderingen.

Verslagen afgeronde dialogen

Bedrijf	Adani Ports & Special Economic Zone Ltd. (Adani)
Norm(en)	Mensenrechten
Status	Afgesloten
Verslag	Adani Ports & Special Economic Zone Ltd. (Adani) beheert en exploiteert een terminal voor steenkool in Australië. Een uitbreidingsproject van de terminal is in 2019 op weerstand van de inheemse lokale bevolking gestuit. Volgens de inheemse bevolking zou het project een bedreiging vormen voor heilige inheemse gebieden. Dit argument is echter afgewezen door de Australische overheid. Adani zelf heeft aangegeven binnen het project de belangen van inheemse gemeenschappen in acht te nemen, maar ook alle benodigde vergunningen en overeenkomsten op orde te hebben. Het oordeel is hierom gewijzigd naar GROEN (score 2: historische betrokkenheid).

Bedrijf	PT Pertamina (Persero)
Norm(en)	Milieu
Status	Afgesloten
Verslag	In 2019 zijn er door een breuk in een door Persero beheerde oliepijpleiding twee maanden lang 1.800 vaten olie gelekt in de West-Java zee. In 2021 is hier een tweede lek bij gekomen in Kuala Idi. Persero heeft zich in de tussentijd ingezet om de schade van de olielekken te saneren. Sindsdien hebben het Indonesische ministerie van Milieu en Bosbouw samen met onafhankelijke onderzoekers bevestigd dat de olielekken geen significante schade aan het milieu aangebracht hebben. Persero rapporteert ook een neerwaartse trend in de hoeveelheid olielekken. De beoordeling van Persero is gewijzigd naar GROEN (score 4: de schending wordt geadresseerd).

Bedrijf	Deutsche Bank
Norm(en)	Anti-corruptie
Status	Afgesloten
Verslag	Deutsche Bank AG is in een hersteltraject voor het niet adequaat monitoren van de financiële transacties van haar klanten, wat geleid heeft tot meerdere gevallen van het witwassen van miljoenen dollars. De 'New York State Department of Financial Services' (NYDFS) heeft vanaf 2015 een nalevingsmonitoringsprogramma ingesteld voor de onderneming. Deutsche Bank heeft gedurende het programma volledige medewerking getoond aan de NYDFS. Het oordeel is daarmee gewijzigd naar GROEN (score 5: onder observatie).

Bijlage B: Thematische dialogen

Thema's

- Kleding en circulariteit
- Access to Healthcare
- Klimaat en Transport
- Klimaatadaptatie en Water
- Reductie CO₂-uitstoot
- CO₂-Reductie (PLUS)
- Access to Nutrition
- Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
- Biodiversiteit
- Arbeidsomstandigheden
- Mensenrechten en Governance

Kleding en circulariteit

In het MVB Verslag over H1 2023 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand een update van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang thema

In het afgelopen half jaar hebben we gesprekken gevoerd met alle (7) ondernemingen in het thema, behalve met Inditex, Fast Retailing en Zozo. Van deze ondernemingen ontvingen we wel een uitgebreide inhoudelijke reactie op onze brief. Met deze ondernemingen willen we begin 2024 alsnog een eerste gesprek plannen om de schriftelijke reactie nader te bespreken. Over de gesprekken met de andere ondernemingen doen we hieronder verslag. Voor de andere ondernemingen zullen we een volgend gesprek plannen na publicatie van hun nieuwe duurzaamheidsverslag.

Bedrijf	Gildan Activewear
Thema	Kleding en circulariteit
Mijlpaal	3
Verslag	We spraken voor het eerst met Gildan Activewear in september. Gildan legde ons uit dat de onderneming de productie vrijwel geheel in eigen hand heeft. Dit stelt de onderneming in staat om beleidsaanpassingen op gebied van duurzaamheid snel door te voeren. Gildan startte eind 2021 met een nieuwe duurzaamheidsstrategie, met daarin veel aandacht voor circulariteit. De '4R-D' principes zijn daarin belangrijk: reduce, reuse, recycle, recover, dispose. Deze principes moeten bijdragen aan efficiënter en meer circulair gebruik van materialen. Omdat Gildan de meeste producten op bestelling maakt voor grote mode merken, heeft de onderneming zelf nauwelijks te maken met 'fashion risks', dat wil zeggen, dat er weinig risico is dat gemaakte producten onverkocht blijven. Toch staat Gildan pas aan het begin van de transitie naar een echt circulaire bedrijfsvoering. We hebben Gildan aangemoedigd om verdere stappen te zetten, en nog duidelijker over strategie, materiaalkeuzes, doelen en voortgang te rapporteren.

Bedrijf	Hennes & Maurits
Thema	Kleding en circulariteit
Mijlpaal	3
Verslag	Ook met Hennes & Maurits (H&M) spraken we in september 2023. Als één van de grotere 'fast-fashion' verkopers wereldwijd is de transitie naar een meer circulair gebruik van materialen voor H&M van groot belang. En als verkoper aan consumenten is H&M ook in de positie om het bedrijfsmodel meer op circulariteit in te richten. Daartoe zet de onderneming al stappen, bijvoorbeeld door inname van gebruikte kleding en door via internetplatforms ook gebruikte kleding te verkopen. Echter, deze initiatieven zijn nog heel gering van omvang. In het gesprek met H&M benadrukten we de urgentie van meer circulair gebruik van materialen, en de verantwoordelijkheid van ondernemingen zoals H&M om te zorgen dat de hoeveelheid kleding die wereldwijd op afvalbergen, of in zee belandt, afneemt. We vroegen de onderneming ook om nog duidelijker, en met cijfers onderbouwd te rapporteren over strategie, doelen en voortgang op gebied van circulariteit.

Bedrijf	Kering
Thema	Kleding en circulariteit
Mijlpaal	3
Verslag	Het eerste gesprek Kering vond plaats in oktober 2023. Als producent van luxe mode en accessoires, heeft Kering wellicht meer ruimte dan fast-fashion ondernemingen, om te werken aan circulariteit. Ook is het 'fast-fashion risico' op veroorzaken van grote hoeveelheden afval kleiner. De producten die Kering maakt zijn doorgaans van hoge kwaliteit en hebben een langere levensduur. Kering heeft inmiddels goed zicht op de duurzaamheidsrisico's in de productieketen en werkt serieus aan het versterken van de circulariteit. Dit is te danken aan de zogenaamde milieuwinst-en-verlies rekening (EP&L) waar Kering al langer mee werkt. Daaruit blijkt dat een groot deel van de milieupact ligt in de productie van grondstoffen. Dus de materiaalkeuze, inclusief het circulair maken van materiaalgebruik is een belangrijke impact factor voor Kering. Toch kan ook Kering nog veel doen om materiaalgebruik en het ondernemingsmodel meer circulair te maken. We hebben de onderneming aangespoord tot snellere voortgang en het nog duidelijker communiceren over de aanpak, doelen en voortgang.

Bedrijf	Zalando
Thema	Kleding en circulariteit
Mijlpaal	2
Verslag	Met Zalando spraken we in december. De onderneming informeerde ons dat ze werkt aan het directer integreren van de duurzaamheidsstrategie in de activiteiten. Onderdeel daarvan is om op productniveau betere duurzaamheidsdata te hebben en deze ook toe te passen in product design. Ook wordt er gewerkt aan nieuwe doelen voor de strategie. Aangezien Zalando vooral producten van andere merken verkoopt, hebben we de onderneming ook gevraagd hoe ze die merken aanspoort tot meer circulariteit. Zalando gaf aan veel te verwachten van nieuwe Europese wetgeving voor duurzaamheid in de kledingsector. Voor het werken aan meer circulaire producten en processen kijkt Zalando ook nadrukkelijk naar relevante initiatieven in de sector. Dit geldt ook voor indicatoren voor rapportage over voortgang in relatie tot nieuwe wetgeving op dit gebied, zoals de Europese CSRD.

Vervolg

Met Inditex, Fast Retailing en Zozo willen we begin 2024 alsnog een eerste gesprek plannen om de schriftelijke reactie nader te bespreken. Over de gesprekken met de andere ondernemingen doen we hieronder verslag. Voor de andere ondernemingen zullen we een volgend gesprek plannen na publicatie van hun nieuwe duurzaamheidsverslag.

Access to Healthcare

In het MVB Verslag over H1 2023 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand wordt een update gegeven van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang thema

In juni 2023 hebben we de startbrieven verstuurd naar alle (6) geselecteerde ondernemingen, waarna we direct al een aantal gesprekken gevoerd hebben. In de tweede helft van 2023 hebben we ons gericht op de bedrijven waarmee nog geen gesprek heeft plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot eerste engagement gesprekken met Takeda, AstraZeneca en Amgen Inc.

Bedrijf	Takeda
Thema	Access to Healthcare
Mijlpaal	3
Verslag	Takeda is een farmaceutisch multinational gevestigd in Japan. Bij deze dialoog werken we samen met de Italiaanse belegger Etica. De uitkomsten van de Access to Medicine Index spelen een belangrijke rol in de engagement, aangezien deze een goed beeld geeft van welke stappen de onderneming nog kan zetten om toegankelijke en betaalbare zorg mogelijk te maken. De eerste dialoog in december was open en constructief, waarin de wijze waarop de onderneming werkt aan de aanbevelingen vanuit de Access to Medicine Index is besproken. Zo kan de ondernemingen haar medicijnen voor de behandelingen van kanker in meer landen registreren en beschikbaar maken. Het was een constructief gesprek en we hebben afgesproken de dialoog snel in 2024 te vervolgen.

Bedrijf	AstraZeneca
Thema	Access to Healthcare
Mijlpaal	3
Verslag	AstraZeneca is een Brits-Zweeds (bio)farmaceutische onderneming dat wereldwijd opereert. In oktober 2023 hadden we ons eerste gesprek met AstraZeneca. We spraken over de vragen in de startbrief. Het gesprek was open en de onderneming stelde actief vragen over hoe ze hun strategie konden aanscherpen. In het gesprek zijn we tevens dieper ingegaan op hoe de onderneming "Access to Healthcare" gedegen in haar beloningsbeleid kan integreren. De onderneming staat hier open voor, maar is nog op zoek naar goed meetbare indicatoren. We hebben een aantal voorbeelden gegeven van andere ondernemingen. Tot slot zijn we dieper ingegaan op de wijze waarop de onderneming samen met sectororganisaties zich hard kan maken voor een betere toegang tot medicijnen.

Bedrijf	Amgen Inc
Thema	Access to Healthcare
Mijlpaal	3
Verslag	Amgen is een multinational die biofarmaceutische producten op de markt brengt, gevestigd in de Verenigde Staten. Het duurde enige tijd voor het contact met Amgen tot stand was gebracht. Ook na meerdere e-mail en telefoontjes kwam er geen reactie op ons verzoek voor een gesprek. Pas na een conferentie voor farmaceuten, waar wij een presentatie gaven over de visie van investeerders op het thema toegang tot medicijnen, kwam er beweging bij Amgen. Dit leidde tot een eerste gesprek in december. De onderneming heeft in dit gesprek haar strategie en materialiteitsanalyse toegelicht. We zijn van mening dat de onderneming achterloopt in vergelijking met haar sectorgenoten. Ook zijn we dieper ingegaan over de impact van aankomende Europese regelgeving op de strategie en rapportages op het thema "Access to Healthcare". Zo heeft de Europese Unie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) ingesteld en komt wordt binnenkort de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) vastgesteld. De eerste verplicht onderneming om gestructureerd over hun duurzaamheidsprestaties te rapporteren, en de tweede verplicht ondernemingen onderzoek te doen naar de duurzaamheidsprestaties in hun ketens. Beide zullen ook voor de aanpak

Vervolg

In de eerste helft van 2024 maken we de eerste balans op van de gesprekken. We kiezen per onderneming de engagementdoelen waar we prioriteit aan geven. Er worden vervolgens nieuwe gesprekken gepland. Daarnaast werken we met een groep beleggers samen aan een brief richting de ondernemingen over de impact van nieuwe Europese richtlijnen, CSRD en CSDDD, op hun strategie en rapportages wat betreft “Access to Healthcare”. Ook ondernemingen die niet in Europa gevestigd zijn, maar wel een deel van hun omzet in Europa realiseren, moeten hieraan voldoen. Daarmee is deze regelgeving tevens een stimulans voor ondernemingen om meer te rapporteren over hun rol wat betreft “Access to Healthcare”.

Daarnaast zijn er nog twee ondernemingen waarmee geen gesprek is gevoerd, namelijk Danaher, Abbott. Danaher wil liever niet in gesprek. We gaan daarom in de eerste helft van 2024 de druk opvoeren om dit gesprek alsnog te laten plaatsvinden. De andere onderneming is Abbott. Deze onderneming heeft aangegeven, na enkele herinneringen, dat ze graag het gesprek aangaan. Dit gesprek zal in januari 2024 plaatsvinden.

Klimaat en Transport

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand wordt een update gegeven van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang Thema

Bedrijf	Aurizon
Thema	Klimaat en Transport
Mijlpaal	3
Verslag	In de tweede helft van 2023 spraken wij voor de tweede keer met Aurizon. Sinds het vorige gesprek zijn de emissies van Aurizon gestegen. Voor scope 1 en 2 emissies gaf Aurizon aan dat dit, onder andere, kwam door de aanhoudende vraag naar steenkool. Voor scope 3 gaf Aurizon aan met veel kleine leveranciers te werken, waardoor het lastig is emissiereducties te behalen. Aurizon zet in op elektrificatie van locomotieven, maar gaf aan dat er voor haar net-zero 2050 doelstelling nog hoge investeringen benodigd zullen zijn om de vloot volledig te elektrificeren. De onderneming gaf aan dat dit een uitdaging gaat vormen. 'Offsetting' van emissies gaat noodzakelijk zijn, waarvoor de onderneming momenteel extern gevalideerde offsets met hoge milieu integriteit onderzoekt. De rol van emissie offsetting zal in een opvolgend gesprek weer aan bod komen, om verdere inzage te krijgen in hoe de onderneming dit vorm wil geven. Aurizon gaf ook aan dat er enkele emissiedoelstellingen opgenomen zijn in het remuneratiebeleid, maar dat deze nog niet ver genoeg uitgewerkt is om het te publiceren.

Bedrijf	Canadian National Railway Company
Thema	Klimaat en Transport
Mijlpaal	4
Verslag	In de tweede helft van 2023 spraken wij voor de tweede keer met Canadian National (CN). Begin 2023 heeft CN haar netzero 2050 doelstelling bij SBTi aangeleverd en de onderneming wacht nog op validatie. CN richt zich voor emissiereducties voornamelijk op het moderniseren van locomotieven, brandstofefficiëntie, en logistieke efficiëntie. Voor biodiesel geef CN aan nog beperkt te worden in de hoogte van het percentage biodiesel mengsel door de producenten van locomotieven. Verder overweegt de onderneming combinaties van elektrificatie en verbrandingsmotoren. De ontwikkeling van waterstof of volledige elektrificatie is volgens CN nog niet in een ver genoeg ontwikkeld stadium voor praktische toepassing. CN heeft nog geen directe link tussen klimaatdoelstellingen en haar remuneratiebeleid. Het stembeleid inzake remuneratie van Achmea IM is op verzoek van CN met de onderneming gedeeld. Dit omdat CN een mogelijk directe link tussen klimaatdoelstellingen en remuneratie nog aan het onderzoeken is. Ook blijven wij het proces van SBTi validatie en mogelijke wijzigingen aan de klimaatdoelstellingen volgen.

Bedrijf	Uber
Thema	Klimaat en Transport
Mijlpaal	2
Verslag	Hoewel wij in de tweede helft van 2023 schriftelijk contact hebben gehad met Uber, komt de dialoog niet op gang. De onderneming verwijst in haar schriftelijke reacties naar haar klimaatbeleid maar staat verder niet open voor een gesprek. Uber blijft daarom in de tweede helft van 2024 op de escalatielijst staan.

Bedrijf	Union Pacific
Thema	Klimaat en Transport
Mijlpaal	4
Verslag	Met Union Pacific spraken wij voor de tweede keer in de tweede helft van 2023. De onderneming heeft zich aan een SBTi gevalideerd 1.5 graden scenario gecommitteerd. Daarnaast heeft de onderneming de doelstelling voor netzero emissies vastgesteld. Wij zullen blijven sturen op een gedetailleerder overzicht van hoe de onderneming deze netzero doelstelling wil gaan behalen. De onderneming heeft ook besloten om alle belangrijke ESG-publicaties in één rapport te bundelen. Union Pacific richt zich voor emissiereducties voornamelijk op efficiëntie in biobrandstoffen. Om dat te bereiken worden er 600 locomotieven gemoderniseerd. Union Pacific is ook bezig met het identificeren van uitdagingen op het gebied van infrastructuur voor de lange termijn, met name op het gebied van klimaatrisico's. De onderneming heeft ook uitgebreid gerapporteerd over haar lobbyactiviteiten, en de redeneringen achter deze activiteiten.

Vervolg

In de eerste helft van 2024 zullen wij vervolg geven aan de dialoog met TFI International.

Klimaatadaptatie en Water

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand wordt een update gegeven van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Bedrijf	Rio Tinto
Thema	Klimaatadaptatie en Water
Mijlpaal	4
Verslag	In de tweede helft van 2023 spraken wij opnieuw met Rio Tinto. De onderneming is bezig met het verbreden van haar doelstellingen op het gebied van water, richting het concept 'natuur'. Rio Tinto is dit jaar begonnen met het publiceren van watergebruik per productielocatie, een belangrijke stap die onder andere door CDP positief is ontvangen. Op andere vlakken is Rio Tinto terughoudender. Hoewel wij hierop blijven aandringen, staat Rio Tinto momenteel nog niet open voor water impact beoordelingen, onafhankelijke externe beoordelingen en CDP-water rapportage. De onderneming ziet haar sterke samenwerking met lokale gemeenschappen al als een vorm van externe validatie. Opvolgend aan het gesprek Rio Tinto hebben wij met een coalitie van investeerders een aandeelhoudersresolutie ingediend waarin wij de onderneming vragen water impact beoordelingen uit te voeren. Deze resolutie heeft de ondergrens van 100 aandeelhouders of 5 procent van de aandelen niet gehaald, dus zal niet doorgezet worden.

Bedrijf	Qorvo
Thema	Klimaatadaptatie en Water
Mijlpaal	4
Verslag	Wij spraken in de tweede helft van 2023 voor de tweede keer met Qorvo. De onderneming opereert internationaal in meerdere gebieden met (zeer) hoge waterstress. Qorvo heeft een interne duurzaamheidsadviesraad opgericht iom er op toe te zien dat binnen alle operaties geldende duurzaamheidsrichtlijnen gevolgd worden. Over locatiespecifieke doelen voor water gaf Qorvo aan liever vast te houden aan projectmatige doelen, gebaseerd op waar de meeste winst in de vermindering van watergebruik te behalen valt. Het incorporeren van de financiële risico's van verschillende waterscenario's is momenteel nog geen prioriteit van Qorvo. In het laatste gesprek vroeg Qorvo naar goede rapportage voorbeelden van water gerelateerde risico's. Hier zullen wij in januari schriftelijk opvolging aan geven. Wij blijven verder aandringen op de ontwikkeling van water scenario-analyses die ook financiële risico's in acht nemen. Ook willen wij sturen op de ontwikkeling van locatiespecifieke doelen en zowel korte- als lange termijn doelstellingen op het gebied van water.

Vervolg

In de eerste helft van 2024 zullen wij onze dialoog met Newcrest Mining en Agnico-Eagle Mines voortzetten. De overname van Newcrest Mining door Newmont Corporation in november 2023, was voor ons reden dit gesprek tijdelijk uit te stellen.

Reductie CO₂-uitstoot

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand een update van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang thema

Na diverse reguliere contactpogingen, stuurden wij in de tweede helft van 2023 een escalatiebrief aan Hydro One. De onderneming heeft hier niet op gereageerd. In de eerste helft van 2024 komt de onderneming daarom opnieuw in aanmerking voor escalatie, bijvoorbeeld via het stembeleid.

Vervolg

In de eerste helft van 2024 zullen we alle lopende Reductie CO₂-uitstoot dialogen voortzetten.

CO₂-Reductie (PLUS)

In het MVB Verslag over H1 2023 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand een update van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang Thema

Voor het thema Reductie CO₂-uitstoot PLUS selecteerden wij voor Achmea 10 ondernemingen waarmee wij individueel engagement voeren. Daarnaast nemen we via de 'Dutch Climate Coalition' (DCC) deel aan 10 collectieve dialogen met, in eerste instantie, olie- en gasbedrijven.

Bedrijf	Heidelberg Materials
Thema	CO ₂ -Reductie (PLUS)
Mijlpaal	3
Verslag	Wij spraken voor het eerst met Heidelberg Materials in de tweede helft van 2023. De onderneming heeft zich aan science-based targets op basis van een 1.5 graden scenario gecommitteerd. De rapportage van scope 3 emissies is nog in ontwikkeling, maar Heidelberg Materials heeft al wel vastgesteld dat leveranciers dezelfde maatstaven voor CO ₂ -intensiteit aan moeten houden als de onderneming zelf. De onderneming richt zich op het moment op het recyclen van cement om emissiereducties te behalen. Heidelberg Materials zet ook in op CCS technologie, maar gaf ook toe dat er nog veel uitdagingen liggen in de ontwikkeling van deze technologie. Op het moment zijn de CCS projecten daarom nog kleinschalig. De onderneming werkt aan intensivering van de rapportages, voornamelijk gericht op waar in het productieproces de CO ₂ -emissies optreden. Wij blijven zowel de technische ontwikkeling als de rapportages van Heidelberg volgen om de haalbaarheid van haar klimaatdoelen in het oog te houden.

Bedrijf	Solvay
Thema	CO ₂ -Reductie (PLUS)
Mijlpaal	3
Verslag	Met Solvay spraken wij voor het eerst in de tweede helft van 2023. Solvay heeft zich gecommitteerd aan science-based targets in lijn met een 2 graden scenario. Voor scope 3 emissies heeft Solvay minimum scores voor prestaties opgesteld voor haar leveranciers. Wij hebben het belang van een net-zero 2050 doel aangekaart, maar Solvay gaf aan dat dit binnen het huidige productieproces nog niet haalbaar is. Solvay is bezig met het ontwikkelen van een nieuwe productiemethode die een reductie van 50 procent in CO ₂ -uitstoot ten opzichte van het huidige proces zou betekenen. Concreet worden hier echter pas over 3 jaar vorderingen in verwacht. De specifieke details van dit project zijn daarom ook nog onduidelijk. Op het gebied van rapportages is Solvay bezig met het uitbreiden van klimaat scenario-analyses voor al haar bedrijfstakken, om ook fysieke klimaatrisico's te omvatten.

Bedrijf	UPS
Thema	CO ₂ -Reductie (PLUS)
Mijlpaal	2
Verslag	Hoewel er contact is met de onderneming, lukte het in de tweede helft van 2023 niet om een inhoudelijke engagement meeting met UPS op te zetten. Wij verwachten UPS begin 2024 voor het eerst te spreken. Wij zullen sturen op SBTi validatie van bestaande emissiedoelstellingen en de ontwikkeling van een net-zero ambitie.

Bedrijf	Yara
Thema	CO ₂ -Reductie (PLUS)
Mijlpaal	3
Verslag	Wij spraken voor het eerst met Yara in de tweede helft van 2023. Yara heeft de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te opereren. Wij vroeger Yara zich te committeren aan een net-zero doelstelling, maar de onderneming gaf aan dat dit door de scope 3 emissies verbonden aan de landbouwsector nog niet mogelijk is. Voor SBTi validatie wacht Yara nog op de koersbepalingen van SBTi voor de chemiesector. Wij houden deze ontwikkeling nauwlettend in de gaten. Voor het beheer en de analyse van emissiedata maakt Yara gebruik van een startup onderneming, die nog in verdere ontwikkeling is. De verwachting is daarom dat de hoeveelheid en kwaliteit van de emissiedata nog zal verbeteren. Yara gaf aan zich voor emissiereducties te focussen op de ontwikkeling van groene blauwe ammonia. De onderneming is daarom gestart met de bouw van fabrieken om duurzamere ammonia te produceren.

Vervolg

In de tweede helft van 2024 geven we vervolg aan de collectieve dialogen waaraan we via de 'Dutch Climate Coalition' deelnemen. De 8 reeds lopende dialogen met olie en gasbedrijven worden aangevuld met 2 nieuwe dialogen, waarmee het thema op volle capaciteit komt.

Access to Nutrition

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Dit traject is in H2 2023 afgesloten.

Evaluatie

We zien dat we in dit programma bij de meeste ondernemingen voortgang hebben geboekt. The Coca Cola Company is hierbij een uitzondering. Daarom hebben we besloten om bij Coca Cola de dialoog te escaleren door middel van een resolutie. Aangezien er bij de andere ondernemingen veel voortgang geboekt is, sluiten we de huidige lopende dialogen af. Dat betekent niet dat we stoppen met dit thema (gezonde voeding). In 2024 zullen we voortbouwen op opgedane kennis en met een nieuwe groep ondernemingen het gesprek aangaan over gezonde voeding. Naast ondernemingen uit de voedingsindustrie zullen we ons hierbij ook richten op restaurantketens, waaronder fastfoodketens.

Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand wordt een update gegeven van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang thema

In het najaar van 2023 hebben we een eerste gesprek gevoerd met Repsol en Procter & Gamble. En we spraken nogmaals met Ahold Delhaize en Henkel.

Bedrijf	Ahold Delhaize
Thema	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
Mijlpaal	
Verslag	Ahold Delhaize ontving ons voor een tweede gesprek in september. In juli hadden we Ahold een brief gestuurd, namens een groep ondertekenaars van bovengenoemd door de VBDO geïnitieerd plastic statement. Met deze brief, het statement, en het gezamenlijke engagement, toonden we Ahold dat een grote groep internationale institutionele beleggers bezorgd is over de impact van plastic verpakking op milieu en gezondheid. Ahold gaf aan hard te werken aan het beperken van plastic verpakking, maar dat dit niet eenvoudig is. Vooral het stimuleren van de verkoop van producten in herbruikbare en navulbare verpakkingen is een uitdaging. Verder gaf Ahold aan dat het voornaamste doel is om te zorgen dat in 2025 100% van de verpakkingen herbruikbaar, recyclebaar of composteerbaar zijn. Daarnaast wil de onderneming minstens 25% gerecycled plastic gebruiken in verpakking van eigen-merk producten. Ahold ziet ook de toenemende berichten over gezondheidsrisico's van plastic en wil daar meer aandacht aan besteden.

Bedrijf	Henkel
Thema	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
Mijlpaal	
Verslag	In november spraken we nogmaals met Henkel. Ook Henkel informeerden we in juli per brief over het genoemde VBDO plastic statement. En een aantal ondertekenaars van dit statement nam deel aan het gesprek. We bespraken het belang van transparantie over hun houding ten aanzien van beleidsontwikkelingen en de mogelijkheid om zich te distantiëren van standpunten van industriegroepen die wetgeving willen vertragen. Ook informeerden we Henkel nader over de toenemende zorgen over de gezondheidsrisico's van plastic verpakkingen. Hoewel Henkel al doelen heeft gesteld om plastic verpakkingen te reduceren, hebben we de onderneming gevraagd om in een meer concreet plan van aanpak, of 'routekaart' aan te geven op welke wijze ze die doelen wil bereiken. In een volgend gesprek zullen we specifiek bespreken hoe Henkel de rapportage verder kan verbeteren, rekening houdend met nieuwe rapportage standaarden

Bedrijf	Jerónimo Martins
Thema	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
Mijlpaal	
Verslag	We spraken met Jerónimo Martins in februari. De onderneming werkt al sinds 2009 aan 'ecodesign' voor verpakkingen. De onderneming kijkt daarbij vooral naar of verpakkingen recyclebaar zijn. De onderneming kijkt ook naar in welke markten het risico op vervuiling door plastic verpakking het grootst is. Duidelijk is dat in Colombia nog weinig wetgeving is wat betreft inzameling en hergebruik van plastic. Daarom is er ook weinig infrastructuur om dit in gang te zetten. Jerónimo Martins zet zich in voor betere afvalwetgeving in Colombia, en is betrokken bij de lancering van een 'plastic pact'6 in Colombia; een publiek-private samenwerking om vervuiling door plastic aan te pakken. Ook heeft de onderneming nadrukkelijk de behoefte aan betere wetgeving om de strijd tegen plastic vervuiling beter te kunnen voeren. Zo zou bijvoorbeeld ook de beschikbaarheid van gerecycled plastic beter geregeld moeten worden. In een volgend gesprek zullen we met de onderneming bespreken of de gestelde doelen aangescherpt kunnen worden en hoe de rapportage over voortgang beter kan.

Bedrijf	Procter & Gamble
Thema	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
Mijlpaal	
Verslag	We spraken voor het eerst met Procter & Gamble (P&G) in december. Aan het gesprek namen ook een aantal ondertekenaars van het VBDO plastic statement deel. In reactie op onze vragen gaf de onderneming aan niet negatief te zijn over extra regelgeving ten aanzien van plastic verpakkingen. Deze extra regelgeving moet echter niet nadelig zijn voor koplopers, op goede wetenschappelijke inzichten gebaseerd zijn en echt bijdragen aan de transitie naar een meer circulaire industrie. Zo werkt P&G samen met het 'Consumer Goods Forum' een internationale coalitie van producenten van consumptiegoederen, aan voorstellen op het gebied van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (EPR; ofwel 'de vervuiler betaalt'). We bespraken ook de gezondheidsrisico's vanwege de chemicaliën gebruikt in plastics. De onderneming staat open voor een verder gesprek daarover en hanteert nu al een referentielijst met toegestane chemische stoffen. Verder hebben we P&G gevraagd om in nog meer detail te rapporteren over de aanpak en voortgang ten aanzien van de reductie van plastic verpakkingen.

Bedrijf	Repsol
Thema	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
Mijlpaal	
Vervolg	In november spraken we ook met Repsol. Het gesprek was open en constructief. De onderneming informeerde ons over de ambitie om een leider in circulaire plastics te worden in Europa. Repsol zet daarbij vooral in op de complexere 'chemische recycling' omdat ze hier de kennis en ervaring uit de productie van plastic uit fossiele grondstoffen goed kan inzetten. Doordat dit een duurder proces is, kan de onderneming hier ook meer waarde toevoegen. Hoewel de onderneming ambities toont, en ook stevige investeringen doet, gaat het tempo van de transitie ons nog niet snel genoeg. Repsol presenteerde wel concrete doelen voor het percentage circulaire versus fossiele grondstoffen. Dit biedt een goede basis is voor verdere discussie over doelen en versnelling van de transitie.

Vervolg

In 2024 willen we alle ondernemingen nogmaals spreken, zodra we in hun nieuwe duurzaamheidsverslag de voortgang hebben geanalyseerd. Ook zullen we bekijken hoe we in 2024 onze steun kunnen blijven tonen voor het VN-verdrag voor de aanpak van plastic vervuiling. Eind 2024 moet er een akkoord zijn bereikt over dit verdrag.

Biodiversiteit

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Dit traject is in H2 2023 afgesloten.

Evaluatie

In de gesprekken hebben we duidelijk geagendeerd dat verlies van biodiversiteit een systeemrisico is dat vraagt om een systematische analyse van impact en risico's. Een aantal van de ondernemingen oriënteert zich inmiddels op de ontwikkelde standaarden voor impact- en risicoanalyse. Bij de meeste ondernemingen is in de engagementperiode ook de rapportage over de urgentie van het aanpakken van biodiversiteitsverlies verbeterd. Onze actieve deelname aan de engagement werkgroep van de 'Finance for Biodiversity Foundation' leidde tot goede samenwerking met andere institutionele beleggers. Door het gezamenlijk voeren van de gesprekken met de ondernemingen, konden we de druk opvoeren.

Arbeidsomstandigheden

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand een update van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang thema

Dit half jaar spraken we met J.M Smucker en Mondelez.

Bedrijf	J.M. Smucker
Thema	Arbeidsomstandigheden
Mijlpaal	3
Verslag	In september spraken we met J.M. Smucker. De onderneming vertelde over hoe ze het proces van 'keten-due-diligence' versterken. Zo werkt Smucker samen met Envirtas, een nonprofit expert op gebied van fair-trade koffie aan meer inzicht in de productieketen en verbetering van inkomens van de koffieboeren. We gaven Smucker ook een compliment vanwege de verbeterde score in de 'human rights due diligence benchmark' van 'Know the Chain', een maatschappelijke organisatie die productieketen 'due diligence' van grote ondernemingen onderzoekt en vergelijkt. Toch blijkt ook uit die benchmark dat Smuckers nog veel kan doen aan verbetering van het 'due-diligence' proces. We gaven Smucker ook mee dat in ons leefbaar loon onderzoek blijkt dat ze nog veel moeten verbeteren op gebied van het leefbaar inkomen van bijvoorbeeld koffieboeren. Dit betreft zowel een steviger commitment van de directie, als meer structurele programma's, het verzamelen van inkomensdata en meer aandacht voor de inkomens van boeren in het inkoopbeleid. We blijven Smucker aanmoedigen tot verdere verbeteringen.

Bedrijf	Mondelez
Thema	Arbeidsomstandigheden
Mijlpaal	3
Verslag	In november nodigde Mondelez nodigde ons uit voor een ESG-update gesprek. In dit gesprek, waar meer beleggers voor waren uitgenodigd, ging Mondelez in op de belangrijkste ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid, zoals de inzet om aan de EU-richtlijn tegen ontbossing te voldoen, en de inzet voor betere lonen in de cacao keten. Voorafgaand aan het gesprek hadden we onze vragen kunnen indienen. Naar aanleiding van de uitkomsten van ons leefbaar loon onderzoek vroegen we Mondelez om duidelijker te zijn over de precieze doelen ten aanzien van verbetering van het inkomen van cacao boeren. Ook vroegen we de onderneming of ze leefbaar loon en leefbaar inkomen risico's ook in kaart brengt voor andere grondstofketens, bijvoorbeeld in de palmolie en suikerketens. Omdat we in het gesprek onvoldoende concrete antwoorden kregen is een volgend gesprek gepland in februari 2024, specifiek over arbeidsomstandigheden en eerlijke lonen.

Vervolg

In februari 2024 spreken we opnieuw met Mondelez. Met de andere ondernemingen zullen we ook in 2024 nogmaals spreken om te horen over voortgang en mogelijke toezeggingen.

Mensenrechten en Governance

In het MVB Verslag over H2 2022 is een beschrijving opgenomen van de achtergrond, de doelstellingen en geselecteerde bedrijven binnen dit engagement thema. Onderstaand wordt een update gegeven van vorderingen die zijn gemaakt gedurende H2 2023.

Voortgang thema

Bedrijf	General Electric
Thema	Mensenrechten en Governance
Mijlpaal	3
Verslag	In de tweede helft van 2023 spraken we samen met een coalitie van Nederlandse beleggers met General Electric (GE) over haar beleid ten aanzien van mensenrechten in de toeleveringsketen. GE is vooral blootgesteld aan mensenrechtenrisico's bij het gebruik van haar producten. Producten van GE (zoals vliegtuigonderdelen) zijn herhaaldelijk in verband gebracht met mensenrechtenschendingen door autoritaire regimes. Omdat GE wordt opgesplitst in GE Healthcare, GE Aerospace en GE Vernova, spraken we de onderneming over hoe de verantwoordelijkheid voor en toezicht op mensenrechten wordt belegd binnen de 3 nieuwe entiteiten. Ook spraken we met de onderneming over de nieuwe OESO-richtlijnen die de toepasbaarheid van 'due dilligence' op verkochte producten (zoals de screening van klanten) benadrukken en hoe de onderneming zich voorbereidt op strengere EU-wetgeving op dit onderwerp. Tot slot vroegen we GE in toekomstige rapportages concrete voorbeelden te geven van haar beleid ten aanzien van hoog risico producten en hoog risico landen.

Vervolg

In de eerste helft van 2024 zetten we de dialogen met de resterende ondernemingen voort waar we in de eerste helft van 2023 al gesprekken mee hadden gevoerd. Bovendien zullen we onze pogingen om de dialoog met Sony op te starten intensiveren, bijvoorbeeld door middel van een escalatiebrief gericht aan het bestuur. Tot nu toe heeft de onderneming nog niet gereageerd op onze contactpogingen.

Bijlage C: Collectieve Initiatieven

Hieronder bespreken we initiatieven die het afgelopen half jaar zijn ondertekend door Achmea en collectieve dialogen waaraan Achmea IM namens Achmea heeft deelgenomen. Daarnaast noemen we waar relevant ontwikkelingen rond eerder gesteunde initiatieven.

Investor statements

Chemscore: engagementprogramma chemische producten

Het investeerders initiatief voor schadelijke chemicaliën (IIHC) heeft, als opvolging van het bestaande programma om het gebruik van schadelijke chemicaliën in te perken, in 2023 een investeerdersbrief naar de 50 grootste chemiebedrijven gestuurd. In de brief stonden drie vereisten, namelijk verhoogde transparantie vanuit de 50 ondernemingen over het gebruik van chemicaliën, een uitfaseringsplan van schadelijke chemicaliën, en de actieve ontwikkeling van alternatieven voor chemicaliën met de bijbehorende investeringen.

Investor statement menselijk kapitaal en mensenrechten aan ISSB

Shareaction is een organisatie die zich inzet voor verbetering van de ESG-kenmerken van ondernemingen. Het Investor statement van Shareaction roept op tot het toevoegen van standaarden voor menselijk kapitaal en mensenrechten in het werkplan van 'the International Sustainability Standards Board' (ISSB). Dit werkplan heeft als doel om allesomvattende duurzaamheidsstandaarden samen te stellen voor investeerders en financiële markten.

ICCR Investor statement over leefbaar loon

Het nationale minimumloon in de Verenigde Staten is al sinds 2009 gelijk gebleven op USD 7,25 per uur. Het levensonderhoud is in deze periode wel 28 procent duurder geworden. In 2022 verdiende minstens 15 procent van de beroepsbevolking van de 1000 grootste beursgenoteerde ondernemingen in de Verenigde Staten geen leefbaar loon. Het ontbreken van leefbaar loon leidt tot een toename in systematische ongelijkheden, waaronder op basis van geslacht en etniciteit. Beleggers roepen in het statement georganiseerd door 'The Interfaith Center on Corporate Responsibility' (ICCR) ondernemingen in de Verenigde Staten op om afspraken te maken over de structurele verhoging van lonen.

Investor statement diepzeemijnbouw

Beleggers collectief 'Finance for Biodiversity' heeft investeerders opgeroepen zich te verzetten tegen diepzeemijnbouw. De oceanen zijn de grootste bron van biodiversiteit ter wereld. Diepzeemijnbouw verstoort de balans van deze systemen, wat ook een sterk financieel aspect met zich meedraagt.

Ondertekenaars van het statement van 'Finance for Biodiversity' stellen dat diepzeemijnbouw niet verder ontwikkeld mag worden totdat de impact op milieu en de sociale- en economische risico's volledig in kaart gebracht zijn.

Investeersbrief Nike over het niet uitbetalen van toeleveranciers

ABN AMRO en het investeringsfonds CCLA hebben een brief opgesteld aan Nike met het verzoek om openstaande lonen bij leveranciers uit te betalen. Tijdens de Covid-19 pandemie heeft Nike alle inkooporders geannuleerd bij leveranciers in Thailand en Cambodja. De leveranciers hebben hierna 4500 medewerkers ontslagen zonder enige vergoeding. Nike en de leveranciers handelen hiermee tegen VN-richtlijnen, Thaise en Cambodjaanse wetgeving en het leveranciersbeleid van Nike. In de brief wordt van Nike volledige uitbetaling van de lonen en openstaande premies gevraagd.

Investor statement tabakspreventie

In september 2023 riepen 57 toonaangevende financiële instellingen waaronder Achmea IM, de lidstaten van de Verenigde Naties (VN) op tot snellere uitvoering van het Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO FCTC). Deze financiële instellingen, waaronder banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders, zetten zich in voor bewustwording van de talrijke voordelen van tabaksontmoediging. De verklaring werd tijdens een side event van de Algemene Vergadering van de VN officieel overhandigd aan het secretariaat van het WHO FCTC door Annette van der Krogt, Hoofd Verantwoord Beleggen bij Achmea IM.

VBDO brief betreffende VN Plastic Verdrag

De Vereniging Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) heeft een investeerdersstatement geïnitieerd waarin beleggers hun steun uitspreken voor een ambitieus VN verdrag voor het tegengaan van plastic vervuiling. Het statement roept op tot beperking van het gebruik van 'singleuse' plastics, aanpak van toxiciteit van plastic en steun voor internationaal beleid. Met een brief bood VBDO het statement ook aan, aan de 'High Ambition Coalition to End Plastic Pollution', een coalitie van meer dan 60 VN-landen. Eind 2024 moeten de onderhandelingen over het verdrag afgerond zijn.

Collectieve Dialogen

Nature Action 100 – Collectief engagementprogramma rondom biodiversiteit

Verlies van biodiversiteit is een wereldwijd probleem dat in steeds hogere mate erkent wordt door beleggers. De financiële sector speelt een belangrijke rol in de adoptie van meer duurzame en regeneratieve bedrijfsmodellen. In de tweede helft van 2023 werd daarom Nature Action 100 opgericht. Nature Action 100 is een internationaal samenwerkingsverband waarbinnen institutionele beleggers collectief engagement voeren met de 100 ondernemingen met de hoogste impact op biodiversiteit. Doel van het initiatief is om beleggers een platform te bieden voor samenwerking en ondernemingen te begeleiden in het verminderen van hun impact op biodiversiteit. Achmea IM speelt een zeer actieve rol binnen dit initiatief door aan 6 van de dialogen deel te nemen.

PRI Spring initiatief voor biodiversiteit

PRI brengt investeerders samen in een collectief initiatief voor het behouden en herstellen van biodiversiteit. Het initiatief is gebaseerd op het 'Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework'. In de eerste fase is er engagement met invloedrijke ondernemingen op het gebied van ontbossing en landdegradatie, omdat deze factoren de grootste invloed hebben op het verlies van biodiversiteit. Het initiatief richt zich op zowel ondernemingen als beleidsmakers.

FAIRR engagementprogramma eiwittransitie

De veehouderij is verantwoordelijk voor 20 procent van alle broeikasgasemissies veroorzaakt door de mens, maar ook voor ontbossing, antibiotica-resistentie en bodemwatervervuiling. De druk op de productie van dierlijke eiwitten neemt toe, met daarbij ook de kosten voor de maatschappij. De noodzaak van gediversifieerde portefeuilles van eiwitten, met ook plantaardige, kunstmatige en alternatieve eiwitten groeit steeds meer. FAIRR (Farm Animal Investment Risk & Return) is daarom een engagement traject gestart met als doel om klimaatstrategieën en diverse eiwitportfolio's te integreren bij 20 grote voedselproducten en detailhandelaren.

FAIRR engagementprogramma biodiversiteit, afval en vervuiling - fase 2

De onevenredige verspreiding en het hoge gebruik van meststoffen in de vee-industrie heeft een sterk negatieve impact op milieu, klimaat, en biodiversiteit. FAIRR (Farm Animal Investment Risk & Return) heeft daarom een engagement traject gestart gericht op de vleesindustrie met als doel ondernemingen aan te zetten tot het uitvoeren van risicoanalyses rondom het beheer van meststoffen en dierlijk afval. In fase 2 is dit engagement met dezelfde ondernemingen geïntensiveerd.

Climate Action 100+

In de eerste fase van Climate Action 100+, een internationaal initiatief waarbinnen ruim 700 institutionele beleggers collectief engagement voeren met de 170 meest vervuilende ondernemingen, was Achmea IM 'lead investor' in de dialoog met Koninklijke Philips. Gedurende ons engagement met de onderneming verwelkomde wij belangrijke verbeteringen in haar klimaatstrategie, waaronder 'science-based' emissiedoelstellingen voor scope 1, 2 en 3 emissies, in lijn met het 1,5 graden scenario. Bij aanvang van de tweede fase van het initiatief in 2023 werd Koninklijke Philips, dat niet meer tot de 170 meest vervuilende bedrijven hoorde, uit het initiatief gehaald. In december 2023 heeft Achmea IM zich daarom als 'co-lead investor' aangesloten bij het Climate Action 100+ engagement met Bayer AG. Wij verwachten voor het eerst met de onderneming te spreken in de eerste helft van 2024.

Collectieve engagement met Australië op het thema klimaat

In het afgelopen halfjaar vonden ook de eerste gesprekken plaats binnen de collectieve 'sovereign engagement' dialoog met Australië, georganiseerd door PRI. Als onderdeel van de staatsoverheden sub-groep, namen wij deel aan introductiegesprekken met de overheden van Western Australia, Queensland en Victoria.

Bijlage D: Aandeelhoudersresoluties

Klimaat

Cintas Corporation

De indieners van het aandeelhoudersvoorstel verzoeken Cintas om op wetenschap gebaseerde CO₂-reductiedoelstellingen te formuleren, voor de korte- en lange termijn. De doelstellingen moeten in lijn te zijn met het Klimaatakkoord van Parijs. De onderneming dient vervolgens een samenvatting te geven van haar plannen om dit doel te bereiken.

In een verklaring stelt het bestuur dat het de waarde erkent van het verminderen van de uitstoot voor de gehele waardeketen, maar dat het op dit moment niet in het belang van de aandeelhouders is om de doelen te stellen waar in het voorstel om wordt gevraagd. Cintas is van mening dat de onderneming de juiste bestuurs- en leiderschapsprocessen heeft om de afhankelijkheid van de onderneming van op koolstof gebaseerde energie te verminderen.

De onderneming heeft de ambitie uitgesproken om in 2050 klimaatneutraal te zijn en rapporteert jaarlijks over de voortgang. Cintas heeft echter geen reductiedoelstellingen voor de middellange termijn of doelstellingen voor scope 3.

Het is tevens niet duidelijk of de net zero doelstelling de volledige uitstoot van de waardeketen omvat. De onderneming maakt haar doelen niet bekend in een duidelijk en gestandaardiseerd kader zoals dat van CDP. Achmea heeft vanwege deze redenen VOOR het voorstel gestemd. Het voorstel ontving 23,6% VOOR stemmen en heeft de benodigde meerderheid daarmee niet behaald.

Mensenrechten

Microsoft Corporation

In het aandeelhoudersvoorstel wordt Microsoft Corporation verzocht een rapport omtrent mensenrechten te publiceren, waarin de gevolgen worden beoordeeld van het vestigen van Microsoft cloud datacenters in landen waar mensenrechten een belangrijke punt van zorg zijn. De indieners van het voorstel uiten hun bezorgdheid over de plannen van Microsoft om datacenters uit te breiden in landen die negatief benoemd worden in landenrapporten van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken, waaronder Saoedi-Arabië.

Microsoft publiceert haar mensenrechtenbeleid in het Global Human Rights Statement, Human Rights Annual Report en in de openbare verklaring “Operating datacenters in landen of regio's met uitdagingen op het gebied van mensenrechten”.

Hoewel Microsoft verklaart dat de installatie van het datacenter in overeenstemming zal zijn met haar toezeggingen om fundamentele mensenrechten te beschermen, hebben ze niet bekendgemaakt hoe deze garanties worden nagekomen of gehandhaafd.

De indieners van het voorstel brengen terechte zorgen naar voren over mogelijke medeplichtigheid aan mensenrechtenschendingen in risicolanden, wat de reputatie, juridische en personeelsrisico's zou kunnen vergroten. Naarmate de onderneming meer datacenters bouwt, zou aanvullende transparantie over het due diligence-proces van de onderneming, aandeelhouders helpen om risico's beter te beoordelen. Om deze reden heeft Achmea VOOR het voorstel gestemd. Het voorstel heeft 32,9% steun van de aandeelhouders ontvangen. De onderneming zal dus met een reactie op het voorstel dienen te komen.

Disclaimer MVB Rapport

Dit rapport bevat verklaringen, zoals emissiereductiedoelstellingen en uitspraken over de huidige intenties van Achmea B.V. ('Achmea') met betrekking tot haar klimaatdoelstellingen en andere ambities op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Deze zijn gebaseerd op de informatie, kennis en opvattingen op de datum van publicatie van dit rapport.

Hoewel Achmea van mening is dat de doelstellingen en plannen een goede basis hebben en naar beste vermogen en te goeder trouw zijn vermeld, zijn ze niet zeker en afhankelijk van verschillende (on) bekende risico's. De doelstellingen, plannen en acties kunnen bijvoorbeeld, niet limitatief, worden beïnvloed door:

- Veranderingen in overheidsbeleid, regelgeving en wetten en de interpretatie en toepassing daarvan.
- Beschikbaarheid van betrouwbare data zoals gegevens over broeikasemissies of energielabels.
- Onzekerheden en veranderingen in en het gebruik van (emissie)berekeningsmethodieken en -modellen voor het meten van broeikasemissies of het stellen van reductiedoelen van bijvoorbeeld PCAF, SBTi, CRREM of NZIA.
- Nieuwe of gewijzigde wetenschappelijke inzichten met betrekking tot klimaatverandering.

Ondanks de constante zorg en aandacht die Achmea besteedt aan de samenstelling van dit rapport is het mogelijk dat de informatie onvolledig is of onjuistheden bevat. De informatie in het rapport wordt periodiek geactualiseerd. Eventuele wijzigingen kunnen altijd met onmiddellijke ingang en zonder enige kennisgeving worden aangebracht. Mochten er desondanks onjuistheden in de gegevens voorkomen of mocht de informatie niet meer actueel zijn, dan betreuren wij dit. Achmea aanvaardt echter geen aansprakelijkheid. Dit rapport is niet gecontroleerd door een externe auditor.

Achmea heeft de informatie in dit rapport met zorg samengesteld. De informatie is alleen bestemd voor gekwalificeerde beleggers en/of professionele beleggers zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht (Wft). Dit rapport is of bevat (i) geen aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen, te verkopen of te verhandelen, (ii) geen beleggingsaanbeveling of beleggingsadvies, (iii) geen juridisch, fiscaal of ander advies. Achmea raadt u af een (beleggings) beslissing uitsluitend te baseren op de informatie in dit rapport. Raadpleeg in voorkomende gevallen een juridisch, fiscaal of andere adviseur. Achmea is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van zo'n (beleggings)beslissing. De informatie in dit rapport is (mede) gebaseerd op informatie die Achmea van betrouwbaar geachte informatiebronnen heeft verkregen. Achmea garandeert niet de betrouwbaarheid van die bronnen en de juistheid en volledigheid van de van die bronnen verkregen informatie. De informatie in dit rapport is puur informatief en u kunt daaraan geen rechten ontlenen. Alle informatie is een momentopname, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven. Het verstrekken van dit rapport na de oorspronkelijke publicatiedatum is geen garantie dat de hierin opgenomen informatie op die latere datum nog juist en volledig is. Achmea heeft het recht om deze informatie zonder aankondiging te wijzigen. Het noemen van rendementen op beleggingen in dit rapport dient uitsluitend als uitleg en toelichting. Achmea spreekt daarmee geen verwachting uit over het rendement of koersverloop van die beleggingen. De waarde van uw belegging kan fluctueren en in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. U mag de informatie in dit rapport alleen voor eigen persoonlijk gebruik kopiëren.

Heb je opmerkingen of wil je meer informatie?

Corporate Communicatie
achmeacommunicatie@achmea.nl

Achmea MVO
mvo@achmea.nl